FRANZ EGENBERGER

ĢENERĀLADVOKĀTA L. A. HĒLHUDA [*L. A. GEELHOED*] SECINĀJUMI, sniegti 2005. gada 1. decembrī [1]

I — Ievads

1. Šī lieta, kuras pamatā ir *Verwaltungsgericht Frankfurt am Main* (Frankfurtes Administratīvā tiesa) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir saistīta ar atsevišķu pantu spēkā esamību Komisijas Regulā Nr. 2535/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1255/1999 attiecībā uz piena un piena produktu importa režīmu un tarifu kvotu atvēršanu. Tā izvirza vairākus nozīmīgus pamatjautājumus. Pirmkārt, kāds ir atbilstošs standarts Komisijas tiesību aktu lauksaimniecības jomā pārsūdzībai jautājumā par to saderīgumu ar Kopienu tiesību primārajiem tiesību aktiem, it īpaši nediskriminācijas principu. Precīzāk, vai šajā jomā pārsūdzībai visos gadījumos ir jābūt ierobežotai? Otrkārt, kādā apjomā Komisijai var būt saistoši Kopienu konkurences noteikumi, īpaši EKL 86. panta 1. punkts, tai pieņemot tiesību aktus. Treškārt, vai Tiesai ir jāpārskata sava judikatūra, kurā precizēti gadījumi, kādos sekundārie Kopienu tiesību akti var tikt pārsūdzēti jautājumā par to atbilstību PTO tiesībām. Minētais atkal rada delikātu jautājumu par Kopienas tiesiskās kārtības un PTO tiesību savstarpējo saistību. Es analizēšu šos jautājumus pēc visu lietas apstākļu izvērtēšanas.

II — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu vēsturiskais un tiesiskais pamats

A — *Vēsturiskais pamats*

2. Apvienotā Karaliste pirms pievienošanās Eiropas Ekonomikas kopienai 1973. gadā tika uzskatīta par tradicionālu Jaunzēlandes sviesta eksporta tirgu. Lai šo tirgu pasargātu, sākumā uz 5 gadiem ar Dānijas, Īrijas un Apvienotās Karalistes pievienošanās akta 18. protokolu (turpmāk tekstā — "18. protokols") tika piešķirtas noteiktas kvotas Jaun-

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

zēlandes sviesta un siera importam Apvienotajā Karalistē ar samazinātu muitas nodokli [2]. 18. protokola 1. panta 4. punkts noteica, ka šis samazinātais nodoklis ir piemērojams ar nosacījumu, ka Apvienotajā Karalisē ievestie produkti nevar tikt tālāk pārdoti Kopienā vai reeksportēti uz trešām valstīm. Sākotnējie tirdzniecības ierobežojumi tika pakāpeniski atcelti: saskaņā ar Padomes Regulu Nr. 3667/83 no Jaunzēlandes importētais sviests varēja tikt izmantots pārstrādei (ne tikai tiešam patēriņam) Apvienotajā Karalistē un saskaņā ar Padomes Regulu Nr. 3841/92 varēja bez ierobežojumiem tikt tirgots Kopienā (ne tikai Apvienotajā Karalistē) [3]. Ņemot vērā vairākas Padomes regulas, kas ir pieņemtas saskaņā ar 18. protokola 5. panta 2. punktu, šajā protokolā noteiktais importa režīms tika pagarināts līdz 1995. gadam.

3. No 1995. gada 1. jūlija tarifu kvotas pienam un piena produktiem noteica Līgums par lauksaimniecību, kas tika noslēgts daudzpusēju tirdzniecības sarunu Urugvajas kārtas Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (VVTT) un Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) ietvaros. Attiecībā uz Eiropas Kopienām šī vienošanās iekļāva tarifu koncesijas atsevišķiem piena produktiem, kurus Kopienā importēja ar samazinātu likmi un kas ir noteiktas *CXL* sarakstā, kurš ir sastādīts pēc sarunām, kas ir veiktas saskaņā ar VVTT XXIV nodaļas 6. pantu ("*CXL* saraksts"). Šajā līgumā noteiktās tarifu kvotas Jaunzēlandes sviesta importam Kopienā tika ieviestas Kopienu tiesībās ar Komisijas regulām [4].

B — *Piemērojamās Kopienu tiesības*

Padomes Regula Nr. 1255/1999

4. Regula Nr. 1255/1999, kas ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 37. pantu, nosaka režīmu, kas regulē piena un piena produktu tirgus kopīgo organizāciju [5]. Minētais režīms

2 — 18. protokols par Jaunzēlandes sviesta un siera importu Apvienotajā Karalistē (OV 1972, L 73, 173. lpp.), 1. un 2. pants. Šie pienākumi sākotnēji tika noteikti ar nolūku dot tiesības Jaunzēlandei realizēt sviestu un sieru par cenu, kas ir vidējā cena, ko tā saņēma Apvienotajā Karalistē 1962.–1972. gadā, neradot kaitējumu Kopienas sviesta un siera tirdzniecībai: skat. 18. protokola 1. panta 3. punktu un 2. panta 2. punktu.

3 — Skat. Padomes 1983. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 3667/83 attiecībā uz Jaunzēlandes sviesta importa turpināšanu Apvienotajā Karalistē saskaņā ar īpašiem noteikumiem (OV L 366, 16. lpp.); Padomes 1992. gada 17. decembra Regulu (EEK) Nr. 3841/92 attiecībā uz Jaunzēlandes sviesta importa Apvienotajā Karalistē turpināšanu saskaņā ar īpašiem noteikumiem (OV L 390, 1. lpp.).

4 — Skat. Komisijas 1995. gada 30. jūnija Regulu (EK) Nr. 1600/95, kas nosaka sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz pienam un piena produktiem piemērojamo importa režīmu un tarifu kvotu atvēršanu (OV L 151, 12. lpp.); Komisijas 1998. gada 29. jūnija Regulu (EK) Nr. 1374/98, kas nosaka sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz pienam un piena produktiem piemērojamo importa režīmu un tarifu kvotu atvēršanu (OV L 185, 21. lpp.).

5 — Padomes 1999. gada 17. maija Regula Nr. 1255/1999 par piena un piena produktu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 160, 48. lpp.), kas grozīta.

paredz Kopienas piena un pienu produktu iekšējo tirgu, kas balstās uz intervences principu (Regulas Nr. 1255/1999 I sadaļa), kā arī vienotu šo produktu tirdzniecības sistēmu ar trešām valstīm (Regulas Nr. 1255/1999 II sadaļa). Saskaņā ar Regulas Nr. 1255/1999 preambulas 17. apsvērumu šī tirdzniecības sistēma balstās uz saistībām, ko Kopiena ir pieņēmusi saskaņā ar daudzpusējo tirdzniecības sarunu Urugvajas kārtu.

5. Saskaņā ar Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 1. punktu, "importējot Kopienā jebkuru no 1. pantā uzskaitītajiem produktiem, uzrāda importa licenci. Eksportējot no Kopienas jebkuru no šādiem produktiem, var prasīt eksporta licences uzrādīšanu". 26. panta 2. punkts nosaka: "dalībvalstis izdod licences jebkuram pretendentam, neatkarīgi no viņa reģistrācijas vietas Kopienā un neierobežojot pasākumus, kas veikti 29., 30. un 31. panta piemērošanai. Importa un eksporta licences ir derīgas visā Kopienā [..]." Saskaņā ar Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 3. punktu Komisija pieņem to produktu sarakstu, kuriem nepieciešamas eksporta licences; licenču derīguma termiņu; un citus sīki izstrādātus noteikumus šā panta piemērošanai saskaņā ar 42. pantā noteikto procedūru. Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 1. punkts noteic, ka "pirmajā pantā uzskaitīto produktu tarifu kvotas, kas izriet no nolīgumiem, kuri noslēgti saskaņā ar Līguma 300. pantu, vai no jebkura cita Padomes akta, atver un pārvalda saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar 42. pantā noteikto procedūru". Varbūtējās kvotas pārvaldīšanas metodes ir noteiktas 29. panta 2. punktā, kurā precizēts, ka šīs metodes "nepieļauj nekādu attiecīgo uzņēmēju diskrimināciju [..]" [6]. Regulas Nr. 1255/1999 44. pants noteic, ka "šo regulu piemēro tā, lai vienlaikus pienācīgi ņemtu vērā Līguma 33. un 131. pantā izvirzītos mērķus".

Komisijas Regula Nr. 2535/2001

6. Regula Nr. 2535/2001, kas ir pieņemta, pamatojoties uz Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 3. punktu un 29. panta 1. punktu, nosaka noteikumus attiecībā uz piena un piena produktu importa noteikumu ieviešanu, kā arī tarifu kvotu atvēršanu. Regulas Nr. 2535/2001 2. sadaļa nosaka īpašus noteikumus attiecībā uz importu ar samazinātu nodokļu likmi. Šī sadaļa nosaka trīs alternatīvus importa režīmus, kur katrs no tiem attiecas uz noteikti definētiem produktiem un ar kuriem tiek piemērots samazināts nodoklis.

7. Pirmais varbūtējais režīms (2. sadaļas I nodaļa) nosaka importa sistēmu saskaņā ar kvotām, kuras ir atvērusi Kopiena, pama-

6 — Trīs iespējamās kvotas pārvaldīšanas metodes ir noteiktas Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punktā. Analoģisks metožu saraksts ir noteikts šīs regulas 30. pantā.

tojoties vienīgi uz importa licenci, uz kuru jāpiesakās Komisijā, vispirms vēršoties pie dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Otrs varbūtējais režīms (2. sadaļas II nodaļa) nosaka ārpuskvotas atvieglotu importu, pamatojoties vienīgi uz importa licenci. Trešais varbūtējais režīms (2. sadaļas III nodaļa) nosaka importa sistēmu saskaņā ar importa licenci, uz kuru attiecas tā dēvētais "iekšējās kontroles režīma" (IMA 1) sertifikāts. Šī nodaļa veido divas atsevišķas iedaļas: 1. iedaļa — vispārīgā daļa, kas nosaka IMA 1 sertifikāta režīmu; un 2. iedaļa — attiecas tikai uz Jaunzēlandes sviesta importu.

8. 1. iedaļas 24. pants noteic, ka imports, uz kuru attiecas 1. iedaļa, iekļauj importu, kas veikts saskaņā ar kvotām, kuras ir atvērtas *CXL* sarakstā minētajām izcelsmes valstīm, un kas atbilstoši Regulas Nr. 2535/2001 III pielikuma A daļā ietvertajam iekļauj Jaunzēlandes sviesta importu. Šis pielikums sīki apraksta piemērojamos nodokļus katrai šajā sarakstā minēto produktu grupai un maksimālos daudzumus, kas ir jāimportē ik gadu. 1. iedaļas 25. panta 1. punkts noteic, ka "par produktiem, kas uzskaitīti III pielikumā, importa licences ar norādīto nodokļu likmi izsniedz tikai pēc atbilstoša IMA 1 sertifikāta uzrādīšanas par kopējo tajā norādīto neto daudzumu. IMA 1 sertifikātiem ir jāatbilst prasībām, kas izklāstītas 40. panta 1. punktā attiecībā uz sviestu ar kvotu 09.4589, kas minēta III pielikuma A daļā (turpmāk tekstā — "Jaunzēlandes sviests"), un kas izklāstītas 29.–33. pantā attiecībā uz citiem produktiem. Importa licencēs ir jānorāda attiecīgā IMA 1 sertifikāta numurs un izdošanas datums.

9. 1. iedaļas 30. pants nosaka noteiktas formālas prasības, kas ir jāievēro IMA 1 sertifikātiem. Saskaņā ar 30. panta 2. punktu šos sertifikātus aizpilda vienā no Kopienas oficiālajām valodām, kā arī tos var aizpildīt eksportētājvalsts oficiālajā valodā vai vienā no tās oficiālajām valodām. 32. panta 2. punkts noteic, ka IMA 1 sertifikāti ir spēkā tikai tad, ja izdevējiestāde, kas minēta XII pielikumā un kas Jaunzēlandes gadījumā ir *MAF Food Assurance Authority of the New Zealand Ministry of Agriculture and Forestry* [Jaunzēlandes Lauksaimniecības un Mežniecības ministrijas Pārtikas apdrošināšanas iestāde (turpmāk tekstā — "*MAF*")], tos ir pienācīgi aizpildījusi un autentiskojusi.

10. III nodaļas 2. iedaļa, kas attiecas vienīgi uz Jaunzēlandes sviestu, saskaņā ar 35. panta 2. punktu paredz, ka "importa licences pieteikumus var iesniegt vienīgi Apvienotajā Karalistē. Apvienotā Karaliste uzrauga visus izdotos, anulētos, grozītos un labotos IMA 1 sertifikātus vai tādus, attiecībā uz kuriem ir izdotas kopijas. Tā uzrauga, lai kopējais izsniegto importa licenču daudzums nepārsniegtu noteiktās kvotas attiecībā uz jebkuru importa gadu." 2. iedaļas 38. pants paredz vairākus pienākumus noteiktai Jaunzēlandes izdevējiestādei, proti, sniegt noteiktu informāciju Komisijas un Apvienotās Karalistes

iestādēm attiecībā uz IMA 1 izsniegtajiem sertifikātiem, tai skaitā par izsniegto sertifikātu skaitu un to anulēšanu vai grozīšanu. 2. iedaļas 39. pants nosaka Jaunzēlandes importētā sviesta daudzuma uzraudzības sistēmu, kas dalībvalstīm un it īpaši Apvienotajai Karalistei uzdod iesniegt Komisijai dažādu informāciju par šo importu.

11. Saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 III sadaļu dalībvalstīm jāveic vajadzīgie pasākumi, lai pārbaudītu, vai ar regulu ieviestā licenču un sertifikātu sistēma darbojas atbilstoši.

C — *Jaunzēlandes tiesiskais regulējums*

Jaunzēlandes eksporta licences režīms

12. Procedūra, kādā var iegūt Jaunzēlandes sviesta eksporta licenci uz Kopienu, ir noteikta *New Zealand Dairy Industry Restructuring Act 2001* [2001. gada Jaunzēlandes piensaimniecības rūpniecības pārstrukturēšanas likums (turpmāk tekstā — *"DIRA"*)]. *DIRA* ir būtiski izmainījusi Jaunzēlandes piensaimniecības rūpniecības korporatīvo sistēmu, tai skaitā tās eksporta režīmu. It īpaši *DIRA* ir atļāvusi divu (toreiz) lielāko Jaunzēlandes piensaimniecības kooperatīvu — *New Zealand Co-operative Dairy Company Ltd* un *Kiwi Co-operative Dairies Ltd* apvienošanos jaunā kooperatīvā *Fonterra Co-operative Group Limited* (turpmāk tekstā — *"Fonterra Co-operative"*). Savukārt *Fonterra Co-operative* pieder visas *New Zealand Dairy Board* [Jaunzēlandes Piensaimniecības padomes (turpmāk tekstā — *"NZDB"*)] akcijas, kas agrāk ir bijusi daļēji valsts iestāde, un ar *DIRA* tā ir pārveidota par uzņēmumu. *DIRA* 3. apakšnodaļa regulē starptautisko tirdzniecību noteiktos tirgos, nosakot *inter alia* puses, kuras var izmantot samazinātus importa tarifus uz Kopienu. Saskaņā ar *DIRA* 21. panta 1. punktu 3. apakšnodaļas mērķis ir "a) palielināt Jaunzēlandes ekonomiskos ieguvumus no tarifu kvotām, ko nosaka ārvalstu valdības, kontrolējot pieeju saviem iekšzemes tirgiem; b) nodrošināt, ka Jaunzēlandes piensaimniecības rūpniecība ir šo ieguvumu saņēmēja; c) nodrošināt Jaunzēlandes intereses attiecībā uz šīm tarifu kvotām; d) nodrošināt, ka veiktie administratīvie un citi pasākumi atbilst Jaunzēlandes starptautiskajām saistībām". 21. panta 2. punkts noteic, ka "Karalistei ir tiesības saņemt ekonomiskos labumus, kurus tā var gūt no tarifu kvotām, kas minētas 1. apakšiedaļā [..]".

13. *DIRA* 23. pants paredz, ka eksporta licences ir vajadzīgas, lai piena produktus varētu eksportēt uz noteiktiem tirgiem (proti, uz tādiem, kuriem piemēro atvieglotas tarifu kvotas). Saskaņā ar *DIRA* 24. panta 1. punktu *NZDB* pieder ekskluzīvas tiesības uz šīm licencēm, sākotnēji līdz 2007. gada 31. decembrim uz visu attiecīgo piena produktu

eksportu uz Kopienu. Savukārt *DIRA* 25. pants paredz, ka šīs sākotnējās licences būs spēkā arī pēc šī datuma, proti, līdz 2010. gada 31. decembrim samazinātam piena produktu daudzumam, kā tas ir noteikts *DIRA* 25. panta 2. punktā. *DIRA* 26. pants paredz, ka jebkuras tiesības uz eksporta licencēm, kas ir pieejamas pēc 2007. gada 31. decembra (t.i., kas automātiski netiek piešķirtas ar *NZDB* lēmumu) var tikt atdotas Karalistei un tās piešķir Karaliste. Tās var atkal tikt piešķirtas *NZDB*[7]. *DIRA* 28. pants paredz, ka *NZDB* nevar nevienai personai nodot vai izsniegt apakšlicenci, vai citādā veidā rīkoties ar sākotnējo licenci, kas izsniegta noteiktiem tirgiem.

cībā uz IMA 1 sertifikātu izsniegšanu paredz īpašus nosacījumus, un saskaņā ar vienu no tiem iesniegumu iesniedz iestāde, kurai ir tiesības regulāri eksportēt tādus produktus, uz kuriem attiecas tarifu kvotas[8]. Saskaņā ar *DIRA* 24. un 25. pantu vienīgi *NZDB* ir tiesības iegūt uz noteiktu laiku eksporta sertifikātu Jaunzēlandes sviesta eksportam uz Kopienu saskaņā ar atvieglotām likmēm. Turklāt *NZDB* ir vienīgā iestāde, kas var iegūt IMA 1 sertifikātu.

D — *Pārskats par Jaunzēlandes sviesta eksporta procedūru pēc atvieglotiem tarifiem uz Kopienu*

Jaunzēlandes režīms attiecībā uz IMA 1 sertifikātiem

14. Saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 noteikumiem un iepriekš minēto vienīgā kompetentā iestāde, kas var izsniegt IMA 1 sertifikātus eksportam no Jaunzēlandes, ir *MAF. Dairy Industry (IMA Certification) Regulations 2000* [2000. gada piensaimniecības (*IMA* sertifikācija) noteikumi (turpmāk tekstā — "*IMA* noteikumi")] nosaka IMA 1 sertifikāta izsniegšanu Jaunzēlandes sviestam, čederam un citiem pārstrādei paredzētiem sieriem. IMA noteikumu 5. pants attie-

15. Īsumā šī procedūra sākas ar to, ka *Fonterrra Co-operative* iegādājas pienu un ražo piena produktus. Tālāk šie produkti tiek pārdoti *NZDB*, kas saskaņā ar *DIRA* noteikumiem ir vienīgā iestāde, kas var saņemt eksporta licenci sviesta eksportam pēc atvieglota tarifa uz Kopienu. Saskaņā ar IMA noteikumiem *NZDB* kā vienīgā šādu eksporta licenču turētāja ir arī tiesīga saņemt IMA 1 serifikātus no Jaunzēlandes *MAF*. *NZDB* šo sviestu kopā ar IMA 1 sertifikātu pārdod vienīgi Apvienotajā Karalistē esošajai, *Fonterra Co-operative* netieši kontrolētai filiālei — *Fonterra Logistics Limited* (turpmāk tekstā — "*Fonterra Logistics*"). Tādējādi, tā kā saskaņā ar Regulu Nr. 2535/2001 IMA 1

7 — *DIRA* 26. panta 2. punkts un 4. punkts.

8 — *IMA* noteikumu 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

sertifikāts ir obligāts nosacījums, lai piešķirtu importa licenci Jaunzēlandes sviesta importam Kopienā, *Fonterra Logistics* ir vienīgā iestāde, kurai var piešķirt šādu importa licenci. Tādējādi *Fonterra Logistics* ir vienīgā iestāde, kas var importēt Jaunzēlandes sviestu uz Kopienu pēc atvieglota tarifa. Pēc muitas formalitāšu nokārtošanas, tajā skaitā atvieglotā tarifa nomaksāšanas, *Fonterra Logistics* šo sviestu tālāk pārdod "māsas uzņēmumiem", kas ir *Fonterra Co-operative* netieši kontrolētās filiāles, kuras veic uzņēmējdarbību dalībvalstīs, izņemot Apvienoto Karalisti [9].

III — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu faktiskais pamats un uzdotie jautājumi

16. *Franz Egenberg GmbH Molkerei und Trockenwerk* ("prasītājs") ir Vācijas uzņēmums, kas *inter alia* importē piena produktus uz Kopienu, tai skaitā sviestu, saskaņā ar PTO noteiktajām pazeminātām tarifu kvotām, kas nav norādītas pa izcelsmes valstīm. 2001. gadā šis uzņēmums no *Fonterra Logistics* vēlējās iegādāties ar pazeminātu likmi Jaunzēlandes sviestu, attiecībā uz kuru vēl nebija izieta Kopienas muitas procedūra, taču viņu lūgums tika noraidīts, pamatojoties uz to, ka *Fonterra Group* pārdeva sviestu *Fonterra Logistics* ievešanai Kopienā tikai pirms muitas procedūras uzsākšanas. Saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 25. pantu 2003. gada augustā prasītājs lūdza *Bundesanstalt für Landwirtsschaft und Ernährung ("BLE")* piešķirt tam importa licenci 100 000 kg Jaunzēlandes sviesta importam ar atvieglotu tarifu. 2003. gada oktobrī *BLE* šo lūgumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka 1) saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktu importa licenci var izsniegt, vienīgi uzrādot IMA 1 sertifikātu, ko prasītājs nevarēja uzrādīt; un 2) lūgumu par importa licences izsniegšanu Jaunzēlandes sviestam ar atvieglotu tarifu var iesniegt vienīgi iestādēm Apvienotajā Karalistē, kā to nosaka Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts. 2003. gada novembrī prasītājs šo lēmumu pārsūdzēja, taču 2004. gada janvārī *BLE* to noraidīja. Savukārt 2004. gada februārī prasītājs šo atteikumu pārsūdzēja *Verwaltungsgericht Frankfurt am Main*, kas apturēja tiesvedību un lūdza Tiesu lemt par šādiem jautājumiem:

"1) Vai Komisijas Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts pārkāpj augstāka juridiska spēka Kopienu tiesības, it īpaši EKL 28. pantā noteikto importa kvantitatīvo ierobežojumu un citu pasākumu ar līdzvērtīgu iedarbību aizliegumu, EKL 34. panta 2. punkta otrajā daļā, kā arī Padomes

9 — Šie uzņēmumi ir *NZDB (AMP) Ltd.*, kas ir Apvienotās Karalistes holdingkompānija un kas ir daļa no *Fonterra Group* filiāles. *NZDB (AMP) Ltd.* ir *Fonterra Logistics* tiešais mātes uzņēmums.

Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 2. punktā minēto diskriminācijas aizliegumu, un vai tādēļ tas nav spēkā esošs?

2) Vai Komisijas Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts pārkāpj augstāka juridiska spēka Kopienu tiesības, it īpaši EKL 34. panta 2. punkta otrajā daļā, Padomes Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punktā minēto diskriminācijas aizliegumu, EKL 28. pantu, kā arī EKL 82. panta 1. punktu, un vai tādēļ tas nav spēkā esošs?

3) Vai Komisijas Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts un 35. panta 2. punkts pārkāpj VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunktu un Vienošanās par importa licencēšanas procedūrām 1. panta 3. punktu, un vai tādēļ tie nav spēkā esoši?"

17. Saskaņā ar Reglamenta 93. pantu prasītājs, *BLE* un *Fonterra Logistics*, kā arī Francijas Republika, Vācija un Komisija iesniedza rakstveida pieteikumus par iestāšanos lietā. 2005. gada 27. septembrī norisinājās tiesas sēde, kuras laikā mutvārdu apsvērumus izteica visas šīs personas, kas iestājās lietā, izņemot Francijas Republiku un Polijas Republiku.

IV — Vērtējums

A — *Par pirmo jautājumu*

18. Savā pirmajā jautājumā *Verwaltungsgericht* būtībā jautā, vai tiktāl, ciktāl Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts paredz, ka pieteikumus par Jaunzēlandes sviesta importa licenci ar samazinātu likmi var iesniegt vienīgi Apvienotajā Karalistē, šī tiesību norma pārkāpj 1) EKL 28. pantā noteikto preču brīvas aprites principu; 2) EKL 34. panta 2. punkta otrajā daļā noteikto nediskriminācijas principu un/vai 3) Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 2. punktu.

1) EKL 28. pants

19. Iesniedzējtiesa, kuru atbalsta prasītājs *BLE*, kā arī Vācijas valdība, uzskata, ka Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts pārkāpj EKL 28. pantu. Saskaņā ar tiesas

viedokli pieteikuma iesniegšana par licences saņemšanu vienīgi Apvienotajā Karalistē ir ļoti neizdevīga varbūtējiem Jaunzēlandes sviesta importētājiem, kas savu uzņēmējdarbību nav reģistrējuši Lielbritānijā, un tas savukārt ierobežo Kopienas iekšējo tirdzniecību.

spriedumi tādās lietās kā *Donckerwolcke* un *Schou* [10], importa kvantitātes ierobežojumi, kas ir noteikti EKL 28. pantā, nevar tikt attiecināti uz šo prasību. Tādējādi Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts neietilpst EKL 28. panta piemērošanas jomā, un tādējādi nevar uzskatīt, ka tas pārkāpj EKL 28. pantu.

2) EKL 34. panta 2. punkta otrā daļa

20. Ar šādu apgalvojumu tomēr, kā paredzēts EKL 23. panta 2. punktā, netiek ņemts vērā, ka EKL 28. pants attiecas tikai uz tādiem ražojumiem, kuru izcelsmes vieta ir dalībvalstis, un ražojumiem, kas tiek importēti no trešajām valstīm un ir brīvā apgrozībā dalībvalstīs. EKL 24. pants noteic, ka "ražojumus, kas ievesti no trešām valstīm, uzskata par esošiem brīvā apgrozībā dalībvalstī, ja attiecībā uz šādiem ražojumiem ir ievērotas visas vajadzīgās importa formalitātes un dalībvalstī ir iekasēti visi vajadzīgie muitas nodokļi vai maksājumi ar līdzvērtīgu iedarbību, un ja par šiem ražojumiem šādi nodokļi vai maksājumi nav pilnīgi vai daļēji atmaksāti". Šajā lietā pieteikuma iesniegšana importa licences saņemšanai Apvienotajā Karalistē attiecas uz Jaunzēlandes sviestu, par kuru līdz galam nav nokārtotas importa formalitātes uz Kopienu un nav nomaksātas muitas nodevas, un tas savukārt nozīmē, ka šis sviests (vēl) nav brīvā apgrozībā Kopienā. Līdz ar to un, kā to apstiprina arī Tiesas

21. EKL 34. pantā ir noteikti līdzekļi, ar kādiem Kopiena var sasniegt savus mērķus lauksaimniecības jomā, kas paredzēti EKL 33. panta 1. punktā, proti, lauksaimniecības tirgu kopīgo organizāciju. EKL 34. panta 2. punkts nosaka šīs kopīgās organizācijas piemērošanas jomu. It īpaši, ja kopīgā organizācija aptver "visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu 33. pantā izvirzītos mērķus, jo īpaši cenu regulēšanu, atbalstu dažādu produktu ražošanai un tirdzniecībai, glabāšanas un pārvadāšanas noteikumus un kopīgus paņēmienus importa un eksporta stabilizācijai", uz kuriem attiecas trīs skaidri noteikti ierobežojumi. Pirmais ierobežojums noteic, ka kopīgā organizācija "darbojas vienīgi 33. pantā izvirzīto mērķu sasniegšanai". Otrais — tā "nepieļauj ražotāju un patē-

10 — 1976. gada 15. decembra spriedums lietā 41/76 (*Recueil*, 1921. lpp., 16. punkts).

rētāju diskrimināciju Kopienā". Trešais — gadījumā, ja produktam tiek piemērota kopējā cenu politika, tad tai ir jāpamatojas uz kopīgiem kritērijiem un vienādām aprēķinu metodēm".

22. Šeit ir jautājums par to, vai šis noteikums, ka pieteikums importa licences saņemšanai Jaunzēlandes sviestam ir iesniedzams vienīgi Apvienotajā Karalistē, pārkāpj otro ierobežojumu, proti, pienākumu nepieļaut ražotāju un patērētāju diskrimināciju Kopienā. Tiesa ir konsekventi norādījusi, ka šāds pienākums ir vienlīdzīgas attieksmes prasības īpaša izpausme, kas nosaka, ka vienādas situācijas nevar tikt vērtētas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas nevar tikt vērtētas vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota [11]. Tādējādi ražotāju un patērētāju diferenciācija, ja tie veic pasākumus atbilstoši Kopīgajai lauksaimniecības politikai (KLP), ir pieļaujama tikai tad, ja tā ir objektīvi pamatota [12]. Tomēr "tas, ka tirgus kopīgās organizācijas ietvaros veiktais pasākums ietekmē ražotājus dažādos veidos atkarībā no to ražojumu specifikas, nav diskriminācija, ja šis pasākums ir objektīvi pamatots un ir formulēts tādējādi, ka izpilda vispārīgās tirgus kopīgās organizācijas vajadzības [13].

23. Jāuzsver — lai gan saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punktu ne visi pieteikuma iesniedzēji importa licences saņemšanai var tikt kvalificēti kā tiešie "ražotāji" Kopienā — jēdziens, kā tas ir lietots 34. panta 2. punktā — minētais nevar ietekmēt manu vērtējumu. Minētais izriet no prasības, ka diskriminācijas aizliegumu kā Kopienu tiesību pamatprincipu interpretē plaši. Turklāt šajā lietā abās apskatītajās regulās "uzņēmēju" vai "importētāju" diskriminācijas aizliegums ir lietots plašākā nozīmē [14].

24. Pirmais jautājums tādējādi ir par to, vai prasība, ka pieteikums importa licences saņemšanai ir jāiesniedz Apvienotajā Karalistē, rada atšķirīgu attieksmi attiecībā uz varbūtējiem importētājiem līdzīgās situācijās. Iesniedzējtiesa, prasītājs, *BLE*, Komisija, Francijas un Vācijas valdības norāda, ka šis noteikums ir izdevīgs varbūtējiem Jaunzēlan-

11 — 1988. gada 20. septembra spriedums lietā 203/86 Spānija/Padome (*Recueil*, 4563. lpp., 25. punkts), 2000. gada 13. jūlija spriedums lietā C-117/99 *Unilet* un *Le Bars* (*Recueil*, I-6077. lpp., 23. punkts), 2005. gada 17. marta spriedums lietā C-91/03 Spānija/Padome (Krājums, I-2267. lpp., 43. punkts) un 2005. gada 13. janvāra spriedums lietā C-126/04 *Heineken Brouwerijen* (Krājums, I-331. lpp., 16. punkts).

12 — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais 1988. gada 20. septembra spriedums lietā Spānija/Padome, 25. punkts.

13 — Skat. 1985. gada 9. jūlija spriedumu lietā 179/84 *Bozzeti/Invernizzi* (*Recueil*, 2301. lpp., 34. punkts), 1992. gada 19. marta spriedumu lietā C-311/90 *Hierl* (*Recueil*, I-2061. lpp.), 2000. gada 11. maija spriedumu lietā C-56/99 *Gascogne Limousin viandes* (*Recueil*, I-3079. lpp., 44. punkts).

14 — Skat. Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punktu: "[tarifu kvotu pārvaldīšanas metodes] nepieļauj nekādu attiecīgo uzņēmēju diskrimināciju"; Regulas Nr. 2535/2001 preambulas otrais apsvērums: "Regulas (EK) Nr. 1255/1999 26. un 29. pants izvirza noteikumu, ka Komisijai jānodrošina, lai importa licences tiktu izsniegtas visiem pieteikuma iesniedzējiem neatkarīgi no tā, kurā Kopienas vietā tie ir dibināti, un lai tiktu novērsta visa veida diskriminācija starp importētājiem [..]."

des sviesta importētājiem, kas savu uzņēmējdarbību ir reģistrējuši Apvienotajā Karalistē, nevis tiem, kas savu uzņēmējdarbību ir reģistrējuši citās dalībvalstīs, savukārt *Fonterra Logistics* nepiekrīt, ka šāda situācija noved pie atšķirīgas attieksmes nediskriminācijas principa izpratnē. *Fonterra Logistics* apgalvo, ka nav pierādījumu par to, ka pieteikuma iesniedzējiem, kas savu uzņēmējdarbību ir reģistrējuši citās dalībvalstīs, nevis Apvienotajā Karalistē, varētu rasties lielāki sarežģījumi un augstākas izmaksas nekā pieteikuma iesniedzējiem, kas savu uzņēmējdarbību ir reģistrējuši Apvienotajā Karalistē.

25. Es nepiekrītu *Fonterra Logistics* argumentiem šajā jautājumā. Ir acīmredzams, kā to norāda iesniedzējtiesa, ka, iesniedzot pieteikumu licences saņemšanai Apvienotajā Karalistē, lielāki sarežģījumi radīsies tiem importētājiem, kas nav no Apvienotās Karalistes, salīdzinājumā ar tiem importētājiem, kas savu uzņēmējdarbību ir reģistrējuši Apvienotajā Karalistē. Pirmkārt, importētājam ir vienkāršāk iesniegt pieteikumu savā "dzimtajā valodā". Tajā pašā laikā ir jānorāda, ka, lai arī ļoti lieliem uzņēmumiem pieteikumu iesniegšana angļu valodā ir normāla procedūra, kas nerada nekādus papildu izdevumus vai neērtības, savukārt mazākiem uzņēmumiem šāda prasība var prasīt, piemēram, papildu izdevumus tulkošanai. Turklāt, ja tiks ierosināta kāda tiesvedība, fakts, ka to izskatīs saskaņā ar ārvalsts tiesisko sistēmu, ir nelabvēlīgs tiem uzņēmumiem, kas savu darbību nav reģistrējuši Apvienotajā Karalistē. Manuprāt, šie iespējamie papildu sarežģījumi importētājiem, kas nav no Apvienotās Karalistes, ir pietiekami, lai radītu atšķirīgu attieksmi nediskriminācijas principa nozīmē. Uzskatu, ka nav pietiekami norādīt, ka, visticamāk, lielākā daļa uzņēmumu, kas vēlas iesaistīties starptautiskajā tirdzniecībā, šos sarežģījumus praksē neuzskatīs par būtiskiem: *de minimis* noteikums nav attiecināms uz novērtējumu.

26. Nosakot, ka Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts atšķirīgi attiecas pret importētājiem no Apvienotās Karalistes un pret tiem, kas nav no Apvienotās Karalistes, otrais jautājums ir, vai šī atšķirība var tikt objektīvi pamatota. Šajā sakarā Komisija apgalvo, ka atšķirīga attieksme ir objektīvi pamatota un ir samērīga tiesību normā paredzētajam mērķim. Tā galvenokārt balstās uz argumentu, ka, tā kā Komisijai, īstenojot savu varu KLP jomā, ir liela rīcības brīvība, šīs varas īstenošanas pārbaude tiesā ir jāierobežo ar pārbaudi par to, vai tā ir acīmredzami pārkāpusi savas pilnvaras. Turklāt prasības iesniegt importa licences pieteikumu Apvienotajā Karalistē mērķis ir ļaut šai dalībvalstij efektīvi pārbaudīt visus iesniegtos, anulētos vai grozītos IMA 1 sertifikātus un nodrošināt, ka importētā sviesta kopējais daudzums nepārsniedz šajā gadā piešķirto kvotu.

27. Šie argumenti nav pārliecinoši šādu iemeslu dēļ.

28. Vispirms gan Komisija, gan *Fonterra Logistics* savus argumentus šajā lietā galvenokārt pamato ar priekšnoteikumu, ka Komisijas tiesību aktu lauksaimniecības jomā pārbaude tiesā ir *per se* ierobežojama visos gadījumos. Es nepiekrītu šim priekšlikumam. Manuprāt, ir būtiski nošķirt, no vienas puses, Komisijas kā likumdevēja darbību, kas ir saistīta ar sarežģītām politikas izvēlēm, kur Komisijai ir jāpanāk līdzsvars starp dažādajiem EKL 33. pantā noteiktajiem KLP mērķiem, un, no otras puses, Komisijas darbību, kas nav saistīta ne ar vienu no šīm politikas izvēlēm, kur tā tikai precizē kāda plāna vai politikas praktisko izpildi un administrēšanu.

29. Pirmajā gadījumā neapšaubāmi, ka pārbaude tiesā ir ierobežota ar pārbaudi par to, vai tiesību akts nav spēkā esošs kādas acīmredzamas kļūdas vai pilnvaru ļaunprātīgas izmantošanas dēļ, un par to, vai Komisija, veicot pasākumu, nav acīmredzami pārkāpusi savas izvērtēšanas pilnvaru robežas, ņemot vērā mērķi, kuru tā vēlējās sasniegt [15]. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru pārbaudes tiesā ierobežojošo rakturu atspoguļo fakts, ka "Kopienas likumdevējam ir liela rīcības brīvība jautājumos, kas attiecas uz kopējo lauksaimniecības politiku un kas atbilst politiskajiempienākumiem, ko paredz EKL 34.un 37. pants. Tādējādi "šajā jomā veiktā pasākuma tiesiskums var tikt apšaubīts vienīgi tad, ja pasākums ir acīmredzami neatbilstošs, ņemot vērā mērķi, ko kompetenta iestāde vēlas sasniegt" [16]. Kā piemērus lēmumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar politisko pienākumu, var minēt lēmumus, kas pieņemti, reaģējot uz pēkšņu notikumu attīstību lauksaimniecības tirgos. Tādējādi Tiesa ir lēmusi, ka "Komisija viena pati atrodas situācijā, kurā tā var pastāvīgi vērot attīstības tendences lauksaimniecības tirgū un nepieciešamības gadījumā ātri reaģēt uz tām. Tādējādi saskaņā ar Tiesas iedibināto judikatūru Padome var tai piešķirt plašu rīcības brīvību un rīkošanos šajā jomā. To darot, ir jābūt noteiktiem šo pilnvaru ierobežojumiem, ņemot vērā tirgus organizācijas būtiskākos vispārīgos mērķus" [17]. Piemēram, Tiesa ir lēmusi, ka Komisijas lēmums izvēlēties vakcinācijas aizlieguma politiku savienojumā ar inficēto dzīvnieku nokaušanu, lai cīnītos ar mutes un nagu sērgas slimību, ir attiecināms uz Komisijas rīcības brīvību lēmuma pieņemšanā saskaņā ar KLP [18].

30. Savukārt otrajā gadījumā, proti, attiecībā uz Komisijas veiktajiem pasākumiem, kas būtībā ir nepolitiski pasākumi ar administratīvu vai izpildu raksturu, manuprāt, tomēr

15 — 2003. gada 6. marta spriedums lietā C-14/01 *Niemann* (*Recueil*, I-2279. lpp., 39. punkts). Skat. arī 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-189/01 *Jippes* u.c. (*Recueil*, I-5689. lpp., 80. punkts), 1998. gada 29. oktobra spriedumu lietā C-375/96 *Zaninotto* (*Recueil*, I-6629. lpp., 64. punkts), iepriekš 13. zemsvītras piezīmē minēto 2000. gada 11. maija spriedumu lietā C-56/99 *Gascogne Limousin viandes*, 2002. gada 7. februāra spriedumu lietā C-328/00 *Weber* (*Recueil*, I-1461. lpp., 32. punkts), 2002. gada 16. maija spriedumu lietā C-63/00 *Schilling* un *Nehring* (*Recueil*, I-4483. lpp., 39. punkts) un 2005. gada 12. maija spriedumu lietā C-347/03 *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia* un *ERSA* (Krājums, I-3785. lpp.).

16 — Iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā lieta C-347/03 *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia* un *ERSA*, 131. punkts; skat. arī 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa* (*Recueil*, I-4023. lpp., 8. punkts), 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-354/95 *National Farmers' Union* u.c. (*Recueil*, I-4559. lpp., 50. punkts) un 2001. gada 22. novembra spriedumu lietā C-301/97 Nīderlande/Padome (*Recueil*, I-8853. lpp., 74. punkts), kā arī iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētās lietas C-63/00 *Schilling* un *Nehring*, 39. punkts, un C-14/01 *Niemann*, 39. punkts.

17 — Iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minētā lieta C-14/01 *Niemann*, 38. punkts. Skat. arī 1987. gada 21. maija spriedumu apvienotajās lietās no 133/85 līdz 136/85 *Rau* u.c. (*Recueil*, 2289. lpp., 31. punkts), 1987. gada 11. marta spriedumu lietā 265/85 *Van den Bergh en Jurgens* un *Van Dijk Food Products*/Komisija (*Recueil*, 1155. lpp., 14. punkts), 1991. gada 21. marta spriedumu lietā C-359/89 *SAFA* (*Recueil*, I-1677. lpp., 16. punkts) un iepriekš 13. zemsvītras piezīmē minēto 1992. gada 19. marta spriedumu lietā C-311/90 *Hierl*, 14. punkts.

18 — Skat. iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minēto lietu C-189/01 *Jippes* u.c..

nav iemesla, kāpēc šādu pasākumu pārbaude tiesā būtu ierobežojama vai tā atšķirtos no pārbaudes standarta attiecībā uz dalībvalsts veiktajiem pasākumiem, kas ievieš KLP noteikumus. Šādos gadījumos nepastāv loģisks pamats pārbaudes ierobežošanai, proti, būtiska funkciju nošķiršana starp likumdevēju un tiesu varu, kas nozīmē, ka tiesai nav "jāuzmin" likumdevēja politiskā izvēle. Manis iepriekš norādītajā Tiesas judikatūrā šāda argumentācija nav tieši izteikta: Tiesai nebūtu detalizēti jāpārbauda Kopienu tiesību pasākumi, kas tiek veikti atbilstoši Kopienas "politiskajiem pienākumiem" saskaņā ar EKL 34. un 37. pantu; Komisijas veikto pasākumu pārbaudes apjoms tiesā būtu jāierobežo tikai tajos gadījumos, kad Padome tai ir piešķīrusi plašu rīcības brīvību. Argumenti par to, ka detalizēti pārbaudāmi tie Komisijas veiktie pasākumi lauksaimniecības jomā, kam ir izpildu raksturs, ir daudz pamatotāki, ja pārbaude ir saistīta ar nediskriminācijas principa ievērošanu, kas, pamatojoties uz EKL 34. panta 2. punktu, rada ar Līgumu skaidri noteiktu ierobežojumu attiecībā uz līdzekļiem, lai sasniegtu Kopienas mērķus lauksaimniecības jomā, kā es jau to norādīju iepriekš. Tāpat Padomes pilnvaras tarifu kvotu pārvaldīšanā, kā to nosaka Regulas Nr. 1255/1999 29. pants, nepārprotami ierobežo rīcības brīvību šāda uzdevuma veikšanai: visas kvotu pārvaldes metodes "nepieļauj iesaistīto uzņēmēju diskrimināciju jebkādā veidā".

31. Šajā lietā Komisija vēlas attaisnot 35. panta 2. punkta prasību, ka visi pieteikumi importa licences saņemšanai ir iesniedzami Apvienotajā Karalistē, pamatojoties uz pieteikumu pārbaudes vieglumu un efektivitāti un nodrošinot, ka nav pārsniegta kopējā Jaunzēlandes sviesta importa kvota. Manuprāt, šis pamatojums nav pietiekams. Lai gan principā mērķis atbilstoši uzraudzīt, pārbaudīt un kontrolēt importa licenču pieteikumus ir likumīgs, tomēr pienākuma uzlikšana visiem importētājiem iesniegt pieteikumus Apvienotajā Karalistē nav samērīgs līdzeklis šī mērķa sasniegšanai. It īpaši ļoti apstrīdams ir tas, cik šāds pienākums ir atbilstošs un efektīvs, lai šo mērķi sasniegtu. Nav pierādījumu par to, ka, uzraugot importa licenču pārvaldīšanu, Apvienotās Karalistes iestādēm ir priekšrocības. Kā es minēju iepriekš, saskaņā ar Regulu Nr. 2535/2001 vienīgais produkts, uz kuru attiecas šāda prasība, ir Jaunzēlandes sviests [19]. Citiem produktiem, kuriem papildus importa licencei ir nepieciešams IMA 1 sertifikāts (t.i., uz kuriem attiecas Regulas Nr. 2535/2001 2. sadaļas III nodaļas 1. iedaļa) [20], šādas licences var izsniegt jebkura kompetenta licenču izsniedzējinstitūcija Kopienā. Nevaru saskatīt objektīvu iemeslu, kā arī neviens nav argumentējis, kāpēc attiecībā uz Jaunzēlandes sviesta importu pēc būtības līdzīgs režīms nevarētu būt tikpat efektīvs. Patiešām ir jānorāda, ka

19 — Regulas Nr. 2535/2001 2. sadaļas III nodaļas 2. iedaļa, kurā atrodams 35. panta 2. punkts, attiecas tikai uz Jaunzēlandes sviestu: skat. iepriekš.

20 — Proti, 1) importētāji atbilstoši kvotām konkrētām *CXL* sarakstā uzskaitītajām izcelsmes valstīm, izņemot Jaunzēlandes sviestu; 2) imports saskaņā ar kvotām, kas paredzētas Kopienas nolīgumā ar Norvēģiju, un 3) imports saskaņā ar Kopienas nolīgumu ar Kipru (Regulas Nr. 2535/2001 24. pants).

Regula Nr. 2535/2001 pieprasa katras dalībvalsts iestādēm būt atbildīgām par importētā Jaunzēlandes sviesta svara un tauku satura kontroli, lai pārbaudītu, vai tas atbilst attiecīgajam IMA 1 sertifikātam [21].

32. Manuprāt, ir acīmredzams, ka patiesais iemesls 35. panta 2. punkta esamībai Regulā Nr. 2535/2001 ir vēsturisks. Komisija savos iesniegtajos apsvērumos ir norādījusi, ka galvenais iemesls, kāpēc attiecībā uz Jaunzēlandes sviestu visi importa licenču pieteikumi ir jāiesniedz Apvienotajā Karalistē, bija tāds, ka saskaņā ar Pievienošanās akta 18. protokolu tā bija vienīgā valsts, kur šis sviests varēja tikt laists apgrozībā. Lai gan saskaņā ar Regulu Nr. 3841/92 šis ierobežojums tika atcelts un Jaunzēlandes sviestu ar atvieglotiem tarifiem varēja brīvi tirgot Kopienā, tomēr netika mainīts pienākums iesniegt pieteikumu importa licencei Apvienotajā Karalistē, neskatoties uz to, ka pilnībā bija izzudis tā loģiskais pamatojums. Manuprāt, 35. panta 2. punkts līdz ar to nekādā veidā nav politikas pasākums, uz kuru attiecināma vienīgi ierobežota tiesas pārbaude.

33. Minētais sniedz tikai vienu iespējamo argumentu šāda pasākuma aizstāvēšanai, proti, tā ir vieglāk saglabāt *status quo*. Jādomā, ka šāda argumenta atbalstītāji varētu norādīt uz Apvienotās Karalistes iestāžu vēsturisko pieredzi attiecībā uz Jaunzēlandes sviesta importa licenču pieteikumu izskatīšanu. Viņi arī varētu norādīt uz apstākli, ka dažādie pienākumi sniegt noteikta veida informāciju, kā tas ir noteikts Regulas Nr. 2535/2001 38. un 39. pantā, pašreiz attiecas tikai uz Apvienotās Karalistes iestādēm. Šie argumenti nav neapstrīdāmi. Saskaņā ar iepriekš minēto pašreiz importa licenču pieteikumus attiecībā uz pārējiem produktiem, kuriem ir nepieciešams IMA 1 sertifikāts, var izskatīt citu dalībvalstu iestādes. Katrā ziņā interese izvairīties no neizdevīgā stāvokļa tirgotājiem, kas nav no Apvienotās Karalistes, manuprāt, ir svarīgāka nekā minimālās praktiskās pieredzes priekšrocības, kādas varētu būt Apvienotās Karalistes iestādēm. Turklāt, lai arī taisnība, ka citi Regulas Nr. 2535/2001 panti Apvienoto Karalisti nosaka kā "kontaktpunktu" Jaunzēlandes sviestam, es neredzu nekādu iemeslu, kāpēc šo pantu grozīšana, atsaucoties uz dalībvalstu kompetentajām licenču izsniedzējinstitūcijām, varētu izraisīt kādu problēmu vai arī, kā es to norādīšu vēlāk, kāpēc Apvienotā Karaliste nevarētu turpināt tās statistiskās funkcijas, sadarbojoties ar licenču izdevējiestādēm.

34. Ņemot vērā šos iemeslus, es uzskatu, ka Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkts

21 — Regulas Nr. 2535/2001 IV pielikums.

pārkāpj nediskriminācijas principu, kas ir noteikts EKL 34. panta 2. punkta otrajā daļā, un tādējādi ir atceļams.

3) Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 2. punkts

35. Iesniedzējtiesas pēdējais jautājums attiecībā uz Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punktu ir par tā saderību ar Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 2. punktu.

36. Lai arī, ņemot vērā iepriekš izdarīto secinājumu, nav obligāti jāatbild uz šo jautājumu, vēlos norādīt, ka, manuprāt, abi šie panti ir pilnībā saderīgi. Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 2. punkts noteic, ka dalībvalstis izdod licences (tai skaitā importa licences) jebkuram pretendentam neatkarīgi no tā reģistrācijas vietas un, neierobežojot pasākumus, kas tiek veikti, lai piemērotu 29., 30. un 31. pantu. Taču nav apstrīdēts, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punktu importa licences (teorētiski) var izsniegt jebkurā dalībvalstī reģistrētiem iesniedzējiem. Būtība ir tāda, kā to izskaidroju iepriekš, ka praksē šie pretendenti, iesniedzot pieteikumus licences saņemšanai, atrodas neizdevīgākā stāvoklī. Fakts, ka 26. panta 2. punkts attiecas uz tādām licencēm, ko ir izdevušas "dalībvalstis" daudzskaitlī, manuprāt, nav izšķirošais kritērijs, jo tas ir viens no vispārīgajiem noteikumiem, ka ir nepieciešama licence importam Kopienā un ka licence var būt nepieciešama eksportam no Kopienas. Neuzskatu, ka šajā gadījumā daudzskaitļa lietošana bija katrā ziņā domāta, lai izslēgtu iespēju, kur tas ir vajadzīgs un pamatots, ka viena dalībvalsts ir tiesīga saņemt licences pieteikumus noteiktam produktam [22].

B — *Par otro jautājumu*

37. *Verwaltungsgericht* otrais iesniegtais jautājums ir par to, vai, ciktāl Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts paredz, ka importa licences noteiktiem produktiem, tai skaitā Jaunzēlandes sviestam ar pazeminātu likmi, var tikt izsniegtas pēc IMA 1 sertifikāta uzrādīšanas izdevējinstitūcijai, šī tiesību norma pārkāpj 1) EKL 34. panta 2. punkta otrajā daļā un Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punktā noteikto nediskriminācijas principu; 2) EKL 28. pantu, un/vai 3) EKL 82. panta 1. punktu un tā rezultātā tā ir jāatzīst par spēkā neesošu.

22 — Turklāt noteikums, ka licences tiks izsniegtas, "neierobežojot pasākumus, kas tiek veikti, piemērojot 29., 30. un 31. pantu", manuprāt, vienkārši norāda uz to, ka, izsniedzot licences, dalībvalstīm ir jāievēro kvotu (importa un eksporta) pārvaldīšanas metodes, ko ir noteikusi Komisija saskaņā ar šiem pantiem.

1) Diskriminācijas aizliegums

38. Pirmais jautājums ir par to, vai prasība, ka importa licences noteiktiem produktiem, tai skaitā Jaunzēlandes sviestam ar pazeminātu likmi, var tikt izsniegtas tikai pēc IMA 1 sertifikāta uzrādīšanas izdevējinstitūcijai, pārkāpj nediskriminācijas principu, kas ir noteikts EKL 34. panta 2. punktā un Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punktā. Es apskatīšu šos pantus vienlaicīgi, jo, manuprāt, tie attiecas uz vienu un to pašu principu; proti, kā es to jau esmu norādījis, vienlīdzīgas attieksmes prasība nozīmē, ka vienādas situācijas nevar vērtēt atšķirīgi un atšķirīgas situācijas — vienādi, ja vien tas nav objektīvi pamatots. Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punkts skaidri formulē šo principu tarifu kvotu pārvaldīšanas īpašajā kontekstā.

39. Teorijā pastāv divas iespējas, kā Komisijas tiesību akti var pārkāpt nediskriminācijas aizliegumu.

40. Pirmā ir izpratne, kuru esmu apskatījis iepriekš, proti, ja pašas tiesību normas formulējumā ir izmantots kritērijs, kurš rada uzņēmēju diskrimināciju, šajā lietā — piešķirot importa licences. Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts šajā izpratnē nav diskriminējošs. Jāatzīst, ka, piemērojot šo pantu, ir vērojama atšķirīga pieeja: šādu licenšu piešķiršanu padarot atkarīgu no IMA 1 sertifikāta esamības, tiesību norma nošķir uzņēmējus, kuriem ir IMA 1 sertifikāts, un tos, kuriem nav šāda sertifikāta. Lai gan, manuprāt, šī atšķirīgā attieksme ir pamatota. Šajā lietā mērķis prasībai par IMA 1 sertifikātu, lai izdotu importa licenci, ir noteikts Regulas Nr. 2535/2001 preambulas devītajā apsvērumā. Saskaņā ar šo apsvērumu šīs prasības galvenais mērķis ir importa procedūras atvieglošana un vienkāršošana, atvieglojot importa iestādēm pārbaudes veikšanu attiecībā uz to, vai importētie produkti atbilst attiecīgo preču aprakstam un tarifa kvotām. Tas ir tādēļ, ka IMA 1 sertifikāts, kuru ir piešķīrusi eksportētājvalsts, sniedz garantiju, ka eksportētie produkti atbilst to aprakstam.

41. Būtībā šāds pamatojums ir pilnībā pieņemams. Saskaņā ar Regulas Nr. 1255/1999 26. panta 1. punktu un 29. panta 1. punktu, kas ir tiesiskais pamats Regulai Nr. 2535/2001, Padome piešķīra Komisijai pilnvarojumu *inter alia* noteikt sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu importa noteikumus pienam un piena produktiem, kas ir noteikti šajos pantos. Komisijas lēmums piemērot papildu sertifikācijas prasības — IMA 1 sertifikātu — noteiktiem produktiem, lai atvieglotu importēto produktu pārbaudi attiecībā uz produktu aprakstu un tarifa kvotu ievērošanu, ir klasisks politikas izvēles piemērs, kas ietilpst

tās rīcības brīvības robežās. Patiešām prasītājs skaidri norāda, ka principā tas neiebilst pret koncepciju attiecībā uz IMA 1 sertifikāta pieprasīšanu. Tā rezultātā nevar apgalvot, ka Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts pats par sevi diskriminē uzņēmējus. Šajā izpratnē tas nav diskriminējošs.

42. Tomēr, manuprāt, ir otra atsevišķa izpratne, saskaņā ar kuru Komisijas tiesību aktos var pārkāpt nediskriminācijas principu. Tas attiecas uz gadījumu, kad Komisijai ir noteikts skaidrs pienākums nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi uzņēmējiem Kopienā un kad tā pilnvaro trešo valsti veikt vienu no tās administratīvajiem pienākumiem, kurš saskaņā ar Padomes likumdošanas pilnvarojumu tai bija jāveic, pieņemot tiesību aktus. Šādā gadījumā Komisijai ir pienākums nodrošināt, ka šo nediskriminācijas principu tāpat ievēro trešā valsts, kurai šis administratīvais pienākums ir deleģēts. Ja Komisija nepilda šo pienākumu un tas rada uzņēmēju diskrimināciju Kopienā, atbildība par nediskriminācijas principa pārkāpumu ir jāattiecina tieši uz to.

43. Iemesli, lai šo deleģēto diskrimināciju attiecinātu uz Komisiju, ir pietiekami nopietni. Pirmkārt, ja Padome ir noteikusi Komisijai veikt uzdevumu saskaņā ar nediskriminācijas principu, Komisija nevar tikt atbrīvota no saistībām, pamatojoties tikai uz faktu, ka tā ir izvēlējusies deleģēt (daļu no) šī uzdevuma trešajai valstij. Tas ne tikai apgāztu Padomes nodomu, kā tas ir noteikts tās pilnvarojumā [23], bet arī kompromitētu Līgumā noteikto diskriminācijas pamataizlieguma efektivitāti. Otrkārt, skatoties no Kopienas uzņēmēja viedokļa, zaudējumi ir precīzi tādi paši, neskatoties uz to, vai diskriminējošos noteikumus īsteno trešā valsts vai Komisija.

44. Šajā lietā ir skaidrs, ka Padomes pilnvarojums Komisijai noteikt sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Regulu Nr. 1255/1999 attiecībā uz piena un piena produktu importa režīmu un tarifu kvotu atvēršanu, tika izsniegts saskaņā ar nepārprotamu prasību ievērot nediskriminācijas principu attiecībā uz uzņēmējiem Kopienā. Tādējādi Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 1. punkts paredz, ka pieņemtās metodes piena un piena produktu tarifu kvotu pārvaldīšanai "nepieļauj nekādu attiecīgo uzņēmēju diskrimināciju". Tāpat Regulas Nr. 2535/2001, kas ir "meitas" regula, preambulas otrais apsvērums atceļ Komisijas pilnvarojuma nosacījumus: "Regulas Nr. 1255/1999 26. un 29. pants izvirza

23 — Skat. pēc analoģijas iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minēto lietu C-14/01 *Molkerei*, 35. punkts: "Tiesa atzīst, ka saskaņā ar EKL 211. panta 4. ievilkumu ar mērķi nodrošināt kopīgā tirgus atbilstošu funkcionēšanu un attīstību Komisija izmantos tiesības, ko tai ir piešķirusi Padome, lai ieviestu pēdējās noteiktos noteikumus."

noteikumu, ka Komisijai ir jānodrošina, ka importa licences tiek izsniegtas visiem pretendentiem neatkarīgi no tā, kurā Kopienas vietā tie ir dibināti, un ka nav pieļaujama nekāda uzņēmēju diskriminācija, vienlaikus ņemot vērā visus attiecīgos noteikumus".

45. Kā tas noteikts iepriekš, Komisija noteiktiem piena produktiem pati izvēlējās pieņemt kvotu pārvaldīšanas un importa režīma metodi, kas kā priekšnosacījumu licences piešķiršanai importam Kopienā pieprasīja IMA 1 sertifikātu minētajiem produktiem. Pienākums piešķirt šos sertifikātus tika uzticēts vienīgi noteiktām trešo valstu "izdevējiestādēm", kā to ir noteikusi Komisija Regulas Nr. 2535/2001 XII pielikumā [24]. Regulas Nr. 2535/2001 2. sadaļas III nodaļas 1. iedaļa ietver virkni pienākumu, kas izdevējiestādēm ir jāievēro, piešķirot IMA 1 sertifikātus, piemēram, attiecībā uz IMA 1 sertifikātu formu, derīguma termiņu un saturu [25]. Jaunzēlandes sviesta gadījumā Regulas Nr. 2535/2001 IV pielikums nosaka sīki izstrādātus noteikumus, kas jāievēro Jaunzēlandes *MAF*, aizpildot IMA 1 sertifikātus un uzraugot sviesta svaru un tauku saturu [26]. Tomēr Komisija šajās prasībās neietver pienākumu ņemt vērā uzņēmēju nediskriminācijas principu, piešķirot tiem IMA 1 sertifikātus. IMA 1 sertifikātu piešķiršanas gadījumā Jaunzēlandes sviesta importam Kopienā ir nepārprotami skaidrs, ka šī pienākuma nepildīšana ir veicinājusi uzņēmēju diskrimināciju no Jaunzēlandes iestāžu puses Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punkta izpratnē attiecībā uz veidu, kādā tās piešķīra IMA 1 sertifikātus. Pirmkārt, nav šaubu, ka Jaunzēlandes IMA 1 sertifikāta režīms rada atšķirīgu attieksmi pret uzņēmējiem. Kā es to aprakstīju iepriekš, saskaņā ar Jaunzēlandes tiesību aktiem tikai vienam uzņēmējam, *NZDB*, ir iespējams saņemt IMA 1 sertifikātu minētajam importam Kopienā. Otrkārt, šāda atšķirīga attieksme nav objektīvi pamatota Kopienu tiesībās noteiktā nediskriminācijas principa izpratnē. Kā es norādīju iepriekš, skaidri noteiktais pamatojums, kas izriet no Jaunzēlandes tiesiskā režīma, ir gūt maksimālas ekonomiskās priekšrocības no Jaunzēlandes sviesta eksporta uz Kopienu un nodrošināt, ka šie ieguvumi, cik tas ir iespējams, atgriežas Jaunzēlandes piensaimniecībā ar *Fonterra* starpniecību. Minētais saskaņā ar Kopienu tiesību aktiem nesniedz pamatotu attaisnojumu diskriminācijai, īpaši šādai galējai diskriminācijai, kā tas ir nepārprotami konstatēts šajā gadījumā, proti, pilnīgai visu citu uzņēmēju izslēgšanai no iespējas importēt Jaunzēlandes sviestu Kopienā.

46. Šo iemeslu dēļ Komisija tādējādi nav izpildījusi savu pienākumu nodrošināt, lai nediskriminācijas principu ievērotu trešā

24 — Šāds importa režīms kontrastē ar citu piena produktu režīmu saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 2. sadaļas I un II nodaļu, kur imports tiek veikts, pamatojoties tikai uz importa licencēm, un atbildība par to gulstas uz Kopienas importa iestādēm.

25 — Skat. Regulas Nr. 2535/2001 25. pantu un 29.–31. pantu.

26 — Regulas Nr. 2535/2001 40. panta 1. punkts.

valsts, kurai tā ir deleģējusi savu administratīvo pienākumu, kas izriet no Padomes pilnvarojuma. Tā rezultātā radusies uzņēmēju diskriminācija, manuprāt, būtu līdz ar to jāattiecina uz Komisiju. Es vēlos piebilst, ka nosacījuma vai pienākuma ietveršana attiecībā uz uzņēmēju nediskriminācijas principu, manuprāt, neradītu nepamatotas praktiska rakstura grūtības. Vispirms jānorāda, ka attiecībā uz šāda pienākuma ievērošanas uzraudzību no Komisijas puses IMA 1 režīms ir piemērojams vienīgi ierobežotā skaitā valstu. Nākamais, izdevējiestādēm jau ir jāievēro vairākas saistības, lai Komisija būtu informēta par to, kā to IMA 1 režīmi darbojas [27], kuriem var viegli pievienot, piemēram, pienākumu uzņemties, ka IMA 1 sertifikāti tiek piešķirti nediskriminējošā veidā, vai iesniegt uzņēmēju sarakstu, kuriem ir piešķirti IMA 1 sertifikāti šajā kvotas gadā. Turpmāk attiecībā uz iespējamām šī pienākuma pārkāpuma sekām jāuzsver, ka tās var izpausties dažādos veidos, sākot ar neformālām diskusijām starp Komisiju un attiecīgo izdevējiestādi, līdz pat izdevējiestāžu sistēmas formālai izmainīšanai trešajā valstī [28].

47. Atbildei uz šo iesniedzējtiesas jautājuma daļu būtu jābūt tādai, ka Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts pārkāpj nediskriminācijas principu, kas ir noteikts EKL 34. panta 2. punktā un Regulas Nr. 1255/1999 29. panta 2. punktā, un tādējādi ir atzīstams par spēkā neesošu.

2) EKL 28. pants

48. Iesniedzējtiesa arī uzdod jautājumu, vai prasība par IMA 1 sertifikāta esamību, lai pieteiktos uz importa licenci, kā tas ir noteikts Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktā, pārkāpj EKL 28. pantā ietverto aizliegumu ierobežot preču brīvu apriti. Klasiska atbilde uz šo jautājumu būtu noliedzoša to pašu iemeslu dēļ, par kuriem es diskutēju savā atbildē uz augšminēto 1. jautājumu; proti, prasība attiecas uz produktiem, kas vēl neatrodas brīvā apgrozībā Kopienā, un tādējādi tie neietilpst EKL 28. panta piemērošanas jomā.

49. Vienlaikus norādīšu, ka neesmu pilnībā apmierināts ar šo atbildi. Kā esmu analizējis iepriekš, Komisijas izvēlētais veids, kādā var izpildīt tai piešķirtā pilnvarojumā noteikto, proti, izstrādāt noteikumus importa režīmam, norāda uz to, ka tikai vienam uzņēmumam ir tiesības importēt Jaunzēlandes sviestu Kopienā. Kā tālāk tekstā paskaidrošu, ņemot vērā ekonomikas realitāti, tas, ka pastāv tikai viens vienīgs šāds importētājs,

27 — Skat., piemēram, Regulas Nr. 2535/2001 33. un 38. pantu.

28 — Tas ir jau noticis, piemēram, kad kvota tika pārsniegta Norvēģijā, kā rezultātā Norvēģijas divas izdevējiestādes tika aizstātas ar vienu, kas bija pakļauta tieši Norvēģijas Lauksaimniecības ministrijai: skat. Regulas Nr. 2535/2001 preambulas 15. apsvērumu.

kas dod tam iespējas, piemēram, paaugstināt cenas pie tālākpārdošanas, radīs ierobežojošas sekas starpvalstu sviesta tirdzniecībai, kad tas nonāks brīvā apgrozībā. Manuprāt, šī iemesla dēļ Komisijas pienākums, kas izriet no EKL 28. panta, ņemt vērā un samazināt šos ierobežojumus, Komisijai izpildot ar pilnvarojumu noteiktos izpildvaras un administratīvos pienākumus, atbilstu no šī panta izrietošajam ekonomiskajam pamatojumam un efektivitātei. Tomēr, ņemot vērā manus secinājumus par iesniedzējtiesas otrā jautājuma pirmo un trešo daļu, uzskatu, ka šīs lietas sakarā nav jāturpina šī jautājuma tālāka izpēte.

3) EKL 82. panta 1. punkts

50. Šīs tiesas pēdējais izvirzītais jautājums tās otrajā jautājumā ir par to, vai Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts pārkāpj EKL 82. panta pirmo daļu, kas aizliedz vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kam ir dominējošs stāvoklis kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā, ļaunprātīgi izmantot šo stāvokli.

51. Ir skaidrs, ka, tā kā EKL 82. panta pirmā daļa attiecas tikai uz tādām uzņēmumu darbībām, kurās tie ir iesaistījušies pēc savas iniciatīvas [29], šis pants pats par sevi nav pamats izvērtēt Komisijas Regulas noteikumu. Drīzāk šajā lietā ir jautājums par to, vai Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts pārkāpj EKL 82. panta pirmo daļu kopā ar EKL 86. panta 1. punktu. Šis pants paredz, ka "attiecībā uz publiskiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam dalībvalstis piešķirušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, dalībvalstis nedz ievieš, nedz uztur spēkā tādus pasākumus, kas ir pretrunā šim Līgumam, jo īpaši noteikumiem, kas ietverti 12. pantā un 81. līdz 89. pantā". Tiesa ir atzinusi, ka šis pants, neskatoties uz faktu, ka EKL 82. pants tieši attiecas uz uzņēmumiem, nozīmē, ka atbilstoši Līguma noteikumiem "dalībvalstīm ir uzlikts pienākums nepieņemt vai atcelt jebkādus pasākumus, kas varētu mazināt šī noteikuma efektivitāti" [30]. Tādējādi dalībvalstis nevar ieviest vai atstāt spēkā pasākumus, kas rada "situāciju, kurā [uzņēmums] nevar izvairīties no [Līguma] pārkāpšanas" [31].

52. Principā, analizējot jautājumu par to, vai šī doktrīna attiecas uz šo lietu, var izdalīt trīs posmus. Pirmkārt, vai EKL 86. panta 1. punktā noteiktais aizliegums attiecas ne tikai uz dalībvalsts pasākumiem, bet arī uz tādiem

29 — Skat. 1991. gada 13. decembra spriedumu lietā C-18/88 *GB-Inno-BM* (*Recueil*, I-5941. lpp., 20. punkts) un 1991. gada 19. marta spriedumu lietā C-202/88 Francija/Komisija (*Recueil*, I-1223. lpp.).

30 — 1977. gada 16. novembra spriedums lietā 13/77 *GB-INNO-BM* (*Recueil*, 2115. lpp., 31. punkts).

31 — 1991. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-41/90 *Höfner* un *Elser* (*Recueil*, I-1979. lpp., 27. punkts). Skat. arī iepriekš 30. zemsvītras piezīmē minēto lietu 13/77 *GB-INNO-BM*, 33. punkts, kas atsaucas uz "pasākumiem, kas dod tiesības privātiem uzņēmumiem izvairīties no ierobežojumiem, kas tiek piemēroti saskaņā ar Līguma [81.–89.] pantu".

Komisijas tiesību aktiem lauksaimniecības jomā, kas pieņemti saskaņā ar Padomes pilnvarojumu. Otrkārt, ja tas ir tā, vai Komisija, pamatojoties uz Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktu vai veicot citu pasākumu, var piešķirt *NZDB* speciālas vai ekskluzīvas tiesības. Treškārt, ja tas ir tā, vai Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts rada situāciju, kurā *Fonterra Group* vai tās daļa nevar izvairīties no EKL 82. panta pārkāpšanas.

53. Pirmkārt, lai arī EKL 86. panta 1. punkts attiecas vienīgi uz dalībvalsts pasākumiem, tomēr, manuprāt, pastāv pārliecinoši iemesli, kādēļ šim pantam pēc būtības ir jāaptver Komisijas pasākumi, kas veikti saskaņā ar Padomes pilnvarojumu. Starp norādītajiem iemesliem kā galvenais ir jānorāda Komisijas pienākums, kas izriet no EKL 10. panta, proti, sekmēt Kopienas uzdevumu sasniegšanu un atturēties no jebkādiem pasākumiem, kas varētu apdraudēt Līguma mērķu sasniegšanu [32]. Nākamais neapstrīdamais iemesls ir EKL 211. pantā noteiktais Komisijas uzdevums palīdzēt nodrošināt atbilstošu kopējā tirgus funkcionēšanu un attīstību, kas nepārprotami aptver EKL 3. panta g) punktā noteikto mērķi — nodrošināt, lai iekšējā tirgū netiktu izkropļota konkurence.

54. Papildus ir jāņem vērā fakts, ka analizējamais Komisijas pasākums tika veikts lauksaimniecības jomā, un tas šai pieejai piešķir nozīmīgumu. Saskaņā ar EKL 33. pantu viens no KLP noteiktajiem mērķiem ir nodrošināt, lai piegādātos produktus patērētāji saņemtu par samērīgām cenām [33]. Ņemot vērā, ka šis ir arī viens no Līgumā ietverto konkurences noteikumu, tai skaitā EKL 86. panta 1. punkta un 82. panta pirmās daļas, galvenajiem mērķiem, gan 33. panta, gan konkurences noteikumu efektivitātes interesēs ir tas, lai principā Komisijas veiktie pasākumi lauksaimniecības jomā ietilptu EKL 86. panta 1. punkta piemērošanas jomā. Saistībā ar šo uzskatu, ka Tiesas spriedums lietā *Milk Marque* un *National Farmers' Union* ir pamācošs. Šajā lietā Tiesa konstatēja, ka, sasniedzot kopējās lauksaimniecības politikas dažādos mērķus, kas ir noteikti EKL 33. pantā, Kopienu iestādēm ir pienākums saskaņot šos individuālos mērķus [34]. It īpaši attiecībā uz Līgumā ietvertajiem konkurences noteikumiem Tiesa atzina, ka "efektīvas konkurences saglabāšana lauksaimniecības produktu tirgū ir viens no kopīgās lauksaimniecības politikas un attiecīgo tirgu kopīgās organizācijas uzdevumiem [35]. Analizējot EKL 36. panta nozīmi lietā *Milk Marque* un

32 — Attiecībā uz to, ka Kopienu iestādēm arī ir saistošs EKL 10. pants, skat. 1983. gada 10. februāra spriedumu lietā 230/81 Luksemburga/Parlaments (*Recueil*, 255. lpp., 37. punkts), 1986. gada 15. janvāra spriedumu lietā 52/84 Komisija/Beļģija (*Recueil*, 89. lpp., 16. punkts), 1999. gada 1. jūnija spriedumu lietā C-319/97 *Kortas* (*Recueil*, I-3143. lpp., 35. punkts), 2002. gada 10. decembra spriedumu lietā C-29/99 Komisija/Padome (*Recueil*, I-11221. lpp., 69. punkts) un Deklarāciju Nr. 3, kas ir pievienota Nicas līgumam saskaņā ar EK līguma 10. pantu.

33 — Skat. arī 2005. gada 26. maija spriedumu lietā C-283/03 *Kuipers* (Krājums, I-4255. lpp.).

34 — 2003. gada 9. septembra spriedums lietā C-137/00 (*Recueil*, I-7975. lpp.).

35 — *Ibidem*, 57. punkts.

National Farmers' Union, Tiesa atzina, ka, kamēr šis pants "ir noteicis Padomes atbildību, tai nosakot to, ciktāl Kopienas konkurences noteikumi ir piemērojami attiecībā uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību ar nolūku izprast šo produktu īpašo stāvokli tirgū, tikmēr saskaņā pastāvošajiem noteikumiem ir piemērojami Kopienas konkurences noteikumi lauksaimniecības sektorā" [36].

55. Lai arī Tiesa šajā lietā ir nospriedusi, ka strīda gadījumā EKL 36. pants deva priekšrocību kopīgās lauksaimniecības politikas mērķiem attiecībā pret konkurences politikas mērķiem, uzskatu, ka šī nav tā lieta, kurā starp šīm divām politikām ir radies strīds. Iespējams, ka šāds strīds varētu izcelties, ja šīs tiesvedības priekšmets būtu bijis pilnībā izslēgt prasību iesniegt IMA 1 sertifikātu, iesniedzot pieteikumu Jaunzēlandes sviesta Kopienas importa licencei. Lai gan, kā to ir apstiprinājis prasītājs, tas nav šīs lietas priekšmets; drīzāk tas vēlas iegūt (nediskriminējošu) pieeju tirgum, lai Jaunzēlandes sviestu importētu Kopienā. Minētais attiecas vienīgi uz Komisijas izvēli attiecībā uz noteikumiem, pamatojoties uz kuriem, var deleģēt savus pienākumus tarifu kvotas pārvaldīšanā, kas, manuprāt, rada strīdu starp KLP un konkurences politiku.

56. Minētais rada nepieciešamību izvērtēt otro un trešo punktu. Tos ir iespējams izvērtēt vienlaicīgi, jo faktiski pasākums, "kas piešķir īpašas vai ekskluzīvas tiesības", un pasākums, kas veido situāciju, kurā noteikti tiks pārkāpts EKL 82. pants, ir viens un tas pats — Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts [37]. Vai Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts *Fonterra Group* vai tās daļai var piešķirt īpašas vai ekskluzīvas tiesības un radīt situāciju, kurā tā nevar izvairīties no EKL 82. panta pārkāpšanas?

57. Pirmkārt, attiecībā uz jautājumu par īpašajām vai ekskluzīvajām tiesībām atkārtoti ir jānorāda, ka Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts neietver tiešu norādi, ka *NZDB* ir vienīgais uzņēmējs, kam ir tiesības uz IMA 1 sertifikātu, un tieši nedod tiesības *NZDB* rīkoties pretēji EKL 82. panta pirmajai daļai. Drīzāk minētais izriet no Jaunzēlandes tiesību akta noteikuma, saskaņā ar kuru tiesības uz IMA 1 sertifikātu ir vienīgi *NZDB*, jo vienīgi *NZDB* pieder ekskluzīva Jaunzēlandes sviesta eks-

36 — *Ibidem*, 58. punkts.

37 — Skat., piemēram, iepriekš 29. zemsvītras piezīmē minēto lietu C-202/88 Francija/Komisija, kurā Tiesa apstiprināja, ka īpašu vai ekskluzīvu tiesību piešķiršana pati par sevi var nozīmēt "pasākumu" EKL 86. panta 1. punkta nozīmē un ka nav jāpastāv diviem atsevišķiem pasākumiem.

porta licence uz Kopienu. Taču, kā norādīju iepriekš, atbilstoši manam viedoklim trešās valstis, organizējot un pārvaldot IMA 1 sertifikātu izsniegšanu, rīkojas atbilstoši Komisijas deleģētajām pilnvarām, pamatojoties uz Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktā noteikto režīmu, ievērojot Komisijai piešķirto pilnvarojumu veikt un administrēt pasākumus attiecībā uz importa režīmu pienam un piena produktiem. Tā rezultātā, lai gan IMA 1 sertifikātu Jaunzēlandes sviesta importam Kopienā piešķiršana *NZDB* izriet no Jaunzēlandes tiesību akta, tomēr nasta par tā sekām Kopienā gulstas uz Komisiju. Komisijai ir jāuzņemas atbildība par Jaunzēlandes piešķirtajām īpašajām vai ekskluzīvajām tiesībām.

58. Nākamais jautājums ir par to, vai *NZDB* ekskluzīvās tiesības attiecībā uz IMA 1 sertifikātiem ir tādas, ka, vienīgi izmantojot savas ekskluzīvās tiesības, *Fonterra Group* vai daļa no tās nevar izvairīties no sava dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas. Loģiski, ka pirmais jautājums ir par to, vai EKL 82. panta pirmās daļas izpratnē *Fonterra Group* vai daļa no tās ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli. Atbilstoši *Fonterra Logistics* izteiktajam viedoklim attiecīgā tirgus un *Fonterra Group* tirgus ietekmes noteikšana šajā tirgū prasītu veikt detalizētu ekonomisko un faktisko izvērtējumu. Tiesai pieejamā informācija, pamatojoties uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nav pietiekama, lai Tiesa varētu veikt šo izvērtējumu, kā arī prejudiciālā nolēmuma procedūra nav atbilstošā procedūra, kurā būtu izlemjams jautājums par šo faktu. Šis ir tas jautājums, kas ir jāizlemj iesniedzējtiesai. Ja, vadoties no iepriekš minētā, iesniedzējtiesa atzītu, ka *Fonterra Group* vai tās daļa ieņem dominējošu stāvokli attiecīgajā tirgū — piemēram, Jaunzēlandes sviesta eksporta uz Kopienu tirgū vai Jaunzēlandes sviesta importa Kopienā tirgū, tad otrs jautājums būtu, vai tā ir ļaunprātīgi izmantojusi šo stāvokli [38]. Nedefinējot attiecīgo tirgu, Tiesa nevar sniegt galīgo izvērtējumu šajā jautājumā. Savukārt man šai sakarā būtu jāizsaka papildu apsvērumi. Iesniedzējtiesai, izvērtējot, vai ir notikusi dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, manuprāt, būtu jāņem vērā tas, kas, manuprāt, ir pielīdzināms šī importa režīma tādām pret konkurences darbībām vērstām sekām Kopienā, kas ir ļoti graujošas. Galvenie zaudē-

38 — Tomēr gadījumā, ja tiek atzīts, ka *Fonterra Group* (tās daļai) ir dominējošs stāvoklis (Jaunzēlandes) sviesta eksporta (uz Kopienu) tirgū, es kā uz iespējamo izejas punktu atsauktos uz iepriekš 29. zemsvītras piezīmē minēto Tiesas spriedumu lietā 18/88 *GB-Inno-BM*. Šajā lietā Tiesa atzina, ka pasākumi, kas veicina dominējošā uzņēmuma tirgus kapacitātes paplašināšanu kaimiņvalstu tirgos, ir pretēji EKL 86. panta 1. punktam un 82. panta pirmajai daļai. Šis princips, manuprāt, attiecas arī uz tirgus kapacitātes palielināšanu pārstrādes tirgū, tāpat kā importam Kopienā. Turklāt atkarībā no pieņemtās tirgus definīcijas nākamais iespējamais atsauces punkts varētu būt atteikuma doktrīna veikt piegādes jauniem klientiem apstākļos, kad piegādes izriet no klienta spējas konkurēt. Skat. pēc analoģijas 1985. gada 3. oktobra spriedumu lietā 311/84 *CBEM* (*Recueil*, 3261. lpp.).

jumi, kas ir radušies Jaunzēlandes sviesta importa licenču monopola rezultātā, kas galvenokārt ir jūtami Kopienā, ir divējādi.

59. Pirmkārt, Kopienas patērētāji maksā vairāk par produktu un par pārstrādes produktiem, kuriem produkts veido izejmateriālu. Tā kā konkurence ir iespējama vienīgi tad, kad ražojumi nonāk brīvā apgrozībā, importētājs monopolists var brīvi rīkoties neatkarīgi no konkurentiem, pasūtītājiem un, visbeidzot, patērētājiem [39], pēc muitas formalitāšu nokārtošanas nosakot cenas produkta tālākpārdošanai. Šīs augstākās cenas tiek tālāk attiecinātas uz patērētājiem. Otrkārt, tikai viens uzņēmums gūst labumu no monopola maksas, produktu tālākpārdodot. Šajā lietā, kā norādīju iepriekš, tā ir precīzi noteikta motivācija, kas izriet no Jaunzēlandes tiesību aktiem, proti, gūt maksimālu ekonomisku labumu no Jaunzēlandes sviesta eksporta uz Kopienu un nodrošināt, ka šie ieguvumi nonāk, cik vien tas ir iespējams, atpakaļ Jaunzēlandes piena rūpniecībā, izmantojot *Fonterra* starpniecību. Tas nozīmē, ka ne tikai citi varbūtējie importētāji ir pilnībā izslēgti no šī produkta importēšanas, bet ka arī *Fonterra Logistics* (un, iespējams, tā vairumtirdzniecības māsas uzņēmumi Kopienā) gūst būtiskas priekšrocības no Jaunzēlandes sviesta tālākpārdošanas tirgū(-os), jo citi tālākpārdevēji ir spiesti paaugstināt maksu, ņemot vērā *Fonterra Logistics* noteikto augsto tālākpārdošanas cenu. Īsumā zaudējumu (tiešās un netiešās) sekas Kopienas patērētājiem, kas izriet no šī absolūtā monopola, ir potenciāli bīstamas.

60. Ja iesniedzējtiesa bija secinājusi, ka (daļa no) *Fonterra Group* bija ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli, piemēram, paplašinot savu dominējošo stāvokli pārstrādes tirgū vai ļaunprātīgi atteikusies pārdot sviestu prasītājam pirms importa procedūras uzsākšanas, tad pēdējais jautājums būtu par to, vai šis pārkāpums neizbēgami izrietēja no Jaunzēlandes tiesību aktiem. Saistībā ar šo jautājumu, bez šaubām, teorijā nepastāv ierobežojumi *NZDB* pārdot sviestu, kas ir paredzēts Kopienai, vienlaicīgi ar IMA 1 sertifikātiem citiem importētājiem, nevis *Fonterra Logistics*. Tātad, kā norādījusi iesniedzējtiesa, prasītāja iesniegtais lūgums *NZDB* šo sviestu pārdot viņam tika noraidīts vienkārši tāpēc, ka *Fonterra Group* politika bija pārdot šo sviestu vienīgi *Fonterra Logistics* pirms muitas procedūru uzsākšanas importam Kopienā. Iespējams, ka var apstrīdēt, ka jebkurš EKL 82. panta pārkāpums, kas izriet no *NZDB* darbībām, neizriet no Jaunzēlandes tiesību aktos paredzētās ekskluzīvo tiesību piešķiršanas *NZDB* [40]. Šis arguments tomēr ir samākslots. Īpaši jānorāda, ka netiek ņemts vērā Jaunzēlandes tiesību aktu mērķis, kas nosaka IMA 1 sertifikātu piešķiršanas režīmu, proti, maksimāla ekonomiska labuma gūšanu Jaunzēlan-

39 — Skat. dominances klasisko definīciju, *inter alia*, 1978. gada 14. februāra spriedumā lietā 27/76 *United Brands*/Komisija (*Recueil*, 207. lpp., 65. punkts).

40 — Skat. 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-323/93 *Centre d'insémination de la Crespelle* (*Recueil*, I-5077. lpp.).

dei no sviesta eksporta saskaņā ar tarifu kvotām un šo labumu nodošanu Jaunzēlandes piena rūpniecībai. Šķiet, ka šī režīma precīzi noteiktais nolūks ir tāds, ka *NZDB* būtu jāturpina šo sviestu pārdot uz Kopienu tikai *Fonterra Logistics*. Tā rezultātā *NZDB* atteikums pārdot kādam citam uzņēmējam, izņemot *Fonterra Logistics*, faktiski būtu jāatzīst par neizbēgami izrietošu no Jaunzēlandes tiesību aktiem.

C — *Par trešo jautājumu*

61. Savā trešajā jautājumā *Verwaltungsgericht* vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts un 35. panta 2. punkts ir jāatzīst par spēkā neesošu, jo tie pārkāpj 1) nediskriminācijas principu valsts kontrolētajos uzņēmumos atbilstoši VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunktā ietvertajam un/vai 2) neitralitātes un godīguma pienākumu importa licenču procedūras administrēšanā atbilstoši VVTT Vienošanās par importa licencēšanas procedūrām 1. panta 3. punktā ietvertajam. Ņemot vērā, ka 1994. gada VVTT un VVTT Vienošanās par importa licencēšanas procedūrām ir daļa no līgumiem, kas pievienoti PTO līgumam, šis jautājums no jauna aktualizē problēmu, kādā apmērā Kopienu tiesību akti ir jāpārskata saistībā ar to atbilstību PTO noteikumiem.

1) Piemērojamie principi

62. Šai sakarā Tiesa ir nospriedusi, ka būtībā, ņemot vērā to veidu un struktūru, PTO līgumi nav starp noteikumiem, uz kuriem pamatojoties, Tiesa var pārbaudīt Kopienu iestāžu pieņemto pasākumu tiesiskumu [41]. Tomēr ir divi izņēmumi no šī principa. Pirmkārt, ja Kopienas apstrīdētais pasākums tieši atsaucas uz konkrētu VVTT noteikumu (tā dēvētais *Fediol* izņēmums) [42]. Abilstoši personu, kas iestājušās šajā lietā, viedoklim minētais izņēmums nav attiecināms uz šo lietu. Regula Nr. 2535/2001 nevienā vietā neatsaucas uz VVTT noteikumu XVII panta 1. punkta a) apakšpunktu vai VVTT Vienošanos par importa licencēšanas procedūrām 1. panta 3. punktu. Otrkārt, ja pēc strīdīgo tiesību aktu pieņemšanas Kopiena paredzēja ieviest konkrētu pienākumu PTO kontekstā (tā dēvētais *Nakajima* izņēmums) [43]. Savukārt šis izņēmums ir attiecināms uz šo lietu.

41 — Skat., piemēram, 1999. gada 23. novembra spriedumu lietā C-149/96 Portugāle/Padome (*Recueil*, I-8395. lpp., 47. punkts).

42 — Skat. 1989. gada 22. jūnija spriedumu lietā 70/87 *Fediol*/Komisija (*Recueil*, 1781. lpp., 19.–22. punkts).

43 — Skat. 1991. gada 7. maija spriedumu lietā C-69/89 *Nakajima*/Padome (*Recueil*, I-2069. lpp., 31. punkts).

2) Vai Tiesai jāpārskata *Nakajima*?

63. Pirms tiek pārbaudīts, vai šis izņēmums ir attiecināms uz šo lietu, ir jāpiebilst, ka Komisija ir lūgusi Tiesu šajā lietā pārskatīt tās iepriekš minēto judikatūru, kurā noteikti apstākļi, kādos Kopienu tiesību akti var tikt izskatīti saistībā ar to atbilstību PTO tiesību aktiem. It īpaši Komisija norāda, ka loģiskais pamats, kas izriet no Tiesas judikatūras jautājumā par *Nakajima* izņēmumu, ir labāk īstenojams, izmantojot "sistēmiskās interpretācijas" principu parbaudē par Kopienu tiesību aktu saderīgumu ar starptautiskajām tiesībām [44]. Komisija norāda, ka *Nakajima* izņēmuma vienpusējais raksturs ir pretrunā savstarpējam līdzsvaram, kas ir raksturīgs PTO tiesiskajai struktūrai, un brīdina, ka *Nakajima* izņēmuma praktiskās sekas ir tādas, ka Kopienas likumdevējs, izvairoties no tā, ka uz to ir piemērojams šis izņēmums, izvairās atsaukties uz PTO tiesību aktiem Kopienas tiesību aktu preambulā.

64. Šī jautājuma sakarā jāatzīst, ka Komisija nav iesniegusi nekādus pārliecinošus argumentus par to, kāpēc Tiesai šajā lietā būtu jāpārbauda (vai jāatceļ) ilgstoši pastāvošais *Nakajima* izņēmums. Vispirms ir jānorāda, ka Tiesa bija pilnībā iepazinusies un ņēmusi vērā atbilstošo PTO līgumu nozīmi galvenajos tās spriedumos, kuri nosaka apstākļus, saskaņā ar kuriem PTO tiesību akti var būt pamats Kopienas pasākumu pārbaudei. Tādējādi, piemēram, lietā Portugāle/Padome Tiesa atkārtoti ir norādījusi, ka PTO līgums "tāpat kā 1947. gada VVTT vēl aizvien balstās uz sarunu principu, kura mērķis ir "atbilstošas un savstarpēji izdevīgas vienošanās [..]"" [45]. Tomēr visās šajās lietās Tiesa ir apstiprinājusi *Fediol* un *Nakajima* izņēmumus attiecībā pret vispārīgo principu, proti, ka nevar tikt izvērtēta Kopienas pasākumu atbilstība PTO tiesību aktiem. Turklāt šo izņēmumu pastāvēšana, manuprāt, nav pretrunā ar vispārējā principa galveno loģisko pamatojumu; proti, ka tiešās iedarbības piešķiršana PTO noteikumiem "atņemtu Kopienas likumdevēja iestādēm vai izpildvaras iestādēm rīcības brīvību, kas ir pieejama to Kopienas tirdzniecības partneriem" [46]. Gadījumā, ja ir skaidrs, ka Kopienas pasākums bija īpaši paredzēts, lai ieviestu īpašu PTO tiesību akta pienākumu, Kopienas likumdevējs būtībā ir pats ierobežojis savu rīcības brīvību sarunu laikā, šo pienākumu "ietverot" Kopienu tiesību aktos.

44 — Princips ir tāds — ja Kopienas sekundāro tiesību aktu redakcija pieļauj vairāk nekā vienu interpretāciju, Kopienas noslēgto starptautisko līgumu prioritāte pār Kopienas sekundāro tiesību aktu noteikumiem nozīmē, ka šie noteikumi, cik vien tas ir iespējams, ir jāinterpretē tādā veidā, kas atbilst šiem līgumiem. Skat. 1996. gada 10. septembra spriedumu lietā C-61/94 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-3989. lpp., 52. punkts).

45 — Skat., piemēram, iepriekš 41. zemsvītras piezīmē minēto lietu C-149/96 Portugāle/Padome, 42.–43. punkts, kur Tiesa tieši atzina, ka "dažas no līgumslēdzējpusēm, kas ierindojas starp Kopienas vissvarīgākajiem komercpartneriem, ir secinājušas no PTO līgumu jēgas un mērķa, ka tie nav to tiesību aktu skaitā, attiecībā uz kuriem to tiesas pārbauda savu valstu tiesību aktu tiesiskumu".

46 — *Ibidem*, 46. punkts.

65. Attiecībā uz vēl vienu Komisijas argumentu par labu *Nakajima* izņēmuma atcelšanai — proti, ka praksē tā rezultātā Kopienas likumdevējs savos tiesību aktos izvairīsies no atsaukšanās uz PTO tiesību aktiem, tas, manuprāt, ir gan nepievilcīgi, gan neatbilstoši. Tas ir nepievilcīgs, jo tas piedāvā Kopienas likumdevējam pārdomātu mēģinājumu, kā nepārskatīt tiesā tiesiski saistošos PTO pienākumus situācijā, kurā nosacījumi attiecībā uz tiešo iedarbību ir izstrādāti citādāk, lai apietu tiesiskuma principu. Tas ir neatbilstošs, jo, kā es to vēlāk paskaidrošu, vērtējumu par to, vai ir piemērojams *Nakajima* izņēmums, neierobežo, tikai formālā veidā pārbaudot tiešu atsauci uz PTO tiesību aktiem attiecīgā tiesību akta tekstā.

66. Es vēlētos norādīt, ka tas, ka uz šo brīdi Tiesas judikatūrā nevar būt pilnībā skaidrs jautājums par *Nakajima* izņēmuma piemērošanas jomu, kā es to tālāk tekstā norādīšu, pats par sevi nevar būt iemesls, lai pēc būtības noliegtu tā eksistenci. Šo iemeslu dēļ Komisijas izteiktais lūgums par to, ka Tiesai jāpārskata tās judikatūra un jāatceļ *Nakajima* izņēmums, ir noraidāms.

3) *Nakajima* piemērošana: izņēmuma piemērošanas joma

67. Nākamais apskatāmais jautājums ir par to, vai šajā lietā ir piemērojams *Nakajima* izņēmums. Vai Kopienas likumdevējs ar Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktu vai 35. panta 2. punktu bija paredzējis ieviest īpašu pienākumu, ko paredz PTO? Šis jautājums pieprasa veikt *Nakajima* izņēmuma piemērošanas jomas rūpīgu pārbaudi.

68. Vispirms es norādīšu, ka šajā jomā Tiesas judikatūra, manuprāt, ir diezgan neskaidra. Šobrīd Tiesa nav noteikusi skaidru, konsekventu un argumentētu principu, kas nošķirtu lietas, kurās tiek piemērots *Nakajima* izņēmums, no tām lietām, kurās tas netiek piemērots. Uzskatu, ka šī ir neskaidra situācija, kas ir nepieņemama, it īpaši, ja jautājums, kas ir aktuāls šajā lietā, ir pašas tiešās iedarbības doktrīnas piemērošanas joma. Pirms šī izņēmuma attiecināšanas uz šiem faktiem, pievērsīšu uzmanību šī principa identificēšanai.

69. Vispirms ir jāidentificē, kuros gadījumos līdz šim Tiesa ir piemērojusi šo izņēmumu. Galvenokārt tās ir antidempinga lietas, tai skaitā lieta *Nakajima*/Padome un lieta *Petrotub* un *Republica*/Padome, kuras ir izskatījusi Tiesa[47], kā arī citas līdzīgas lietas,

47 — Iepriekš 43. zemsvitras piezīmē minētā lieta C-69/89 *Nakajima*/Padome; 2003. gada 9. janvāra spriedums lietā C-76/00 P *Petrotub* un *Republica*/Padome (*Recueil*, I-79. lpp.). Norādu, ka *Petrotub* lietas gadījumā Tiesa ne tikai atsaucās uz *Nakajima* izņēmumu, bet arī uz atbilstošas interpretācijas principu.

kurās spriedumus ir pieņēmusi Pirmās instances tiesa [48]. Katra no šīm lietām ir saistīta ar Kopienas antidempinga tiesību aktu likumības pārbaudi, ņemot vērā PTO antidempinga likuma īpašos noteikumus [49]. Nākamā lieta, kurā Tiesa piemēroja šo izņēmumu, ir lieta C-352/96 Itālija/Padome [50]. Šajā lietā Tiesa izvērtēja Padomes Regulas Nr. 1522/96, ar ko atver un nodrošina noteiktas rīsu un šķelto rīsu importa tarifu kvotas, likumību, ņemot vērā VVTT XXIV panta 6. punktu un VVTT XXIV panta interpretācijas izpratni 5. un nākamajos punktos. Tā kā regula tika pieņemta saskaņā ar līgumiem, kas tika noslēgti starp valstīm, kas nebija VVTT dalībvalstis, pēc sarunām, kas tika veiktas, pamatojoties uz VVTT XXIV panta 6. punktu [51], Tiesa nosprieda, ka saskaņā ar *Nakajima* izņēmumu tās likumība būtu jāpārskata jautājumā par tās saderību ar šo pantu. Ģenerāladvokāts Mišo [*Mischo*] norādīja, ka, lai arī šajā lietā prasītājs nebija norādījis uz citu VVTT pantu pārkāpumu, būtībā nebija nekā, kas to novērstu [52]. Visbeidzot, ģenerāladvokāts Džeikobs [*Jacobs*] lietā C-377/98 Nīderlande/Parlaments piemēroja *Nakajima* izņēmumu, lai konstatētu, ka Direktīva 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā var tikt pārbaudīta attiecībā uz tās atbilstību TRIPS līgumam un Līgumam par Tirdzniecības tehniskajām barjerām [53]. Tiesa šo jautājumu šajā spriedumā tieši neizvērtēja [54].

70. Salīdzinājumam Tiesa ir noraidījusi *Nakajima* izņēmuma piemērošanu vairākās lietās [55]. Vairākas lietas attiecās uz tādu Kopienas pasākumu spēkā esamību, kas pieņemti banānu tirgus kopīgās organizācijas ietvaros, ņemot vērā PTO tiesību aktus. Pavisam nesen *Van Parys* lietā Tiesa nosprieda, ka Kopiena nebija plānojusi uzņemties īpašu PTO pienākumu, pēc PTO Strīdu izšķiršanas organizācijas ("SIO") lēmuma grozot regulas nodaļu, ar ko izveido kopīgo tirdzniecības sistēmu ar trešajām valstīm banānu nozarē. Neskatoties uz to, ka tika izdarīts grozījums, kā tas ir noteikts grozītās regulas preambulā, lai ievērotu "Kopienas starptautiskās saistības" atbilstoši PTO, Tiesa

48 — Skat., piemēram, 2000. gada 27. janvāra spriedumu lietā T-256/97 *Beuc/Komisija* (*Recueil*, II-101. lpp.) un 1996. gada 5. jūnija spriedumu lietā T-162/94 *NMB France* u.c. (*Recueil*, II-427. lpp.).

49 — Tas ir Vispārējās vienošanās par tirdzniecību un tarifiem VI panta ieviešanas līgums, OV 1994, L 336, 103. lpp.

50 — 1998. gada 12. novembra spriedums lietā C-352/96 Itālija/Padome (*Recueil*, I-6937. lpp.).

51 — Šie panti paredz sarunu vešanu ar valstīm, kas nav dalībvalstis, lai vienotos par noteiktām kompensācijas izmaiņām, kas nepieciešamas noteiktu muitas nodevu palielinājuma gadījumā.

52 — Ģenerāladvokāta Mišo secinājumi iepriekš 50. zemsvītras piezīmē minētajā lietā C-352/96 Itālija/Padome, 24. un 25. punkts.

53 — 2001. gada 9. oktobra spriedums (*Recueil*, I-7079. lpp.).

54 — Tiesa atšķirīgā un oriģinālā veidā 55. punktā pārformulēja pamatojumu attiecībā uz direktīvas atbilstības PTO tiesībām pārbaudei tiesā: "[prasība pārbaudīt] ir jāsaprot kā vērsta ne tik daudz uz tiešu Kopienas starptautisko pienākumu pārkāpumu, bet kā pienākums, ko uzliek dalībvalstīm direktīva, pārkāpt savas saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām [..]".

55 — Nepārprotams piemērs ir iepriekš 41. zemsvītras piezīmē minētā lieta C-149/96 Portugāle/Padome. Skat. arī iepriekš 16. zemsvītras piezīmē minēto lietu C-301/97 Nīderlande/Padome.

nosprieda, ka tiešās iedarbības piešķiršana Strīdu izšķiršanas organizācijas lēmumam mazinātu Kopienas nostāju sarunu laikā, mēģinot atrast kopīgi pieņemamu risinājumu strīdam [56].

71. Neilgi pirms šī sprieduma Pirmās instances tiesa ir nonākusi pie līdzīga slēdziena lietā *Chiquita Brands* u.c./Komisija. Tā nosprieda, ka Komisijas Regula, kas nosaka sīki izstrādātus noteikumus par banānu importa piemērošanu Kopienā, nevar tikt pārbaudīta jautājumā par tās atbilstību *inter alia* VVTT XIII pantam (nediskriminējoša kvantitatīvo ierobežojumu piemērošana). VVTT XIII pants pēc būtības bija vispārēja norma salīdzinājumā ar sīki izstrādātajiem noteikumiem, piemēram, Antidempinga likumā. Turklāt, lai arī Kopiena plānoja pildīt PTO pienākumus, pieņemot attiecīgo regulu, tā neparedzēja ieviest vai transponēt Kopienas tiesību aktos noteikumus, kas izriet no PTO līguma, lai šajā līgumā nodrošinātu pušu tiesību un pienākumu līdzsvaru [57].

72. Nav viegli šajā precedentā saskatīt loģiskas *Nakajima* doktrīnas robežas [58]. Tomēr sniegšu šādus apsvērumus.

73. Pirmkārt, attiecībā uz prasību par to, ka ar šo pasākumu būtu jāievieš "konkrēts" VVTT pienākums, manuprāt, šī prasība ir attiecāma vienīgi uz vienu īpašu VVTT noteikumu vai īpašu VVTT noteikumu grupu. Es nepiekrītu Pirmās instances tiesas interpretācijai lietā *Chiquita Brands* u.c./Komisija par to, ka ir jānodala VVTT noteikumi ar "vispārēju" raksturu (šajā lietā VVTT XIII pantā ietvertais pienākums attiecībā uz nediskriminējošu kvantitatīvo ierobežojumu piemērošanu) un tie, kas pēc būtības ir "īpaši". Neņemot vērā faktu, ka, šķiet, ir ļoti sarežģīti nodalīt šo konsekvento robežu starp pienākuma veidu (Pirmās instances tiesa nav noteikusi, kā tas būtu izdarāms), man šķiet, ka *Nakajima* izņēmuma loģika būtu vienādi attiecināma uz Kopienā ieviesto pienākumu, kas tomēr nav ierobežots ar vienu atsevišķu jomu, piemēram, antidempingu.

74. Otrkārt, galvenās grūtības, nosakot *Nakajima* izņēmuma piemērošanas jomu, ir saistītas ar to, kā novērtēt, vai Kopienas

56 — 2005. gada 1. marta spriedums lietā C-377/02 *Van Parys* (Krājums, I-1465. lpp., 51. punkts). Skat. arī 2001. gada 2. maija rīkojumu lietā C-307/99 *OGT Fruchthandelsgesellschaft* (*Recueil*, I-3159. lpp.) un 2001. gada 20. marta spriedumu lietā T-52/99 *T. Port*/Komisija (*Recueil*, II-981. lpp., 44.–60. punkts).

57 — 2005. gada 3. februāra spriedums lietā T-19/01 *Chiquita Brands* u.c./Komisija (Krājums, II-315. lpp., 156.–171. punkts). Skat. arī lietu C-280/93 Vācija/Padome (1994. gada 5. oktobra spriedums, *Recueil*, I-4973. lpp.), kurā ģenerāladvokāts Gulmans [*Gulmann*] uzskatīja, ka tas "bija izšķiroši, [..] ka [*Fediol* un *Nakajima*] lietās Tiesa pamatoja [savu lēmumu pārskatīt Kopienas pasākumus, ņemot vērā PTO tiesības], balstoties uz faktu, ka, atsaucoties uz attiecīgajiem Vispārējās vienošanās par tirdzniecību un tarifiem noteikumiem, bija pamats veikt šādu pārbaudi" (147. punkts). Viņaprāt, tā kā attiecīgā Kopienas regula banānu jomā neatsaucās uz Vispārējo vienošanos par tirdzniecību un tarifiem šādā veidā, tad *Nakajima* izņēmums nebija piemērojams. Sprieduma 111. punktā Tiesa nonāca pie tāda paša rezultāta, lai gan tā nav sniegusi nekādu argumentāciju par šo jautājumu.

58 — Skat. arī ģenerāladvokāta Ticano [*Tizzano*] komentārus iepriekš 56. zemsvītras piezīmē minētajā *Van Parys* lietā, 84.–105. punkts.

likumdevēja "nodoms", pieņemot strīdīgo pasākumu, bija konkrēta VVTT pienākuma ieviešana. Šajā sakarā, kaut arī sākumā šķiet interesanti interpretēt šo izvērtējumu, vienkārši novērtējot likumdevēja subjektīvo nodomu, manuprāt, šāda pieeja ir atzīstama par nederīgu. Pirmkārt, Tiesai tas ir gandrīz neiespējami — un it īpaši tas tā ir personām, kas vēlas noskaidrot savas tiesības — būt pārliecinātai par likumdevēja subjektīvo nodomu likumdošanas pieņemšanas brīdī. Lai gan attiecīgo tiesību aktu preambula norāda uz subjektīvo nodomu, tomēr ne visos gadījumos tas ir saprotams: var iedomāties gandrīz neierobežotus pierādījumu avotus, kas ir minēti, taču ne visi no tiem būtu brīvi pieejami sabiedrībai, ja subjektīvā nodoma izvērtēšana tiktu pieņemta. Otrkārt, pati Tiesa līdz šim brīdim nav bijusi konsekventa, izvērtējot Kopienas likumdevēja subjektīvo nodomu saistībā ar tiešajiem pierādījumiem. Tādējādi tādās lietās kā *Van Parys* Tiesa noraidīja *Nakajima* doktrīnas piemērošanu apstākļos, kuros Kopienas likumdevēja subjektīvais nodoms bija noteikts preambulā un tā brīža komisāra komentāros, lai ieviestu PTO pienākumu.

75. Šo iemeslu dēļ būtu nepareizi un pretēji tiesiskajai drošībai uzskatīt, ka vienreizējs *Nakajima* izņēmuma piemērošanas vienīgais tests ir likumdevēja subjektīvs nodoms [59]. Drīzāk izvērtējumam būtu jābūt ierobežotam ar Kopienas tiesību aktu mērķa pārbaudīšanu, pamatojoties uz tīri objektīvu apskatāmā noteikuma interpretāciju. Lai gan atsaukšanās uz tiesību aktu preambulu šajā sakarā ir acīmredzami būtisks apstāklis, tieša atsauce preambulā uz PTO pienākuma ieviešanas nolūku, manuprāt, nav nedz izšķiroša (kā tas ir norādīts lietā *Van Parys*), nedz nepieciešama (salīdzinājumā ar Komisijas un *Fonterra Logistics* argumentiem).

76. Īpaši gadījumos, kad šāda atsauce nav pat norādīta preambulā, manuprāt, *Nakajima* tests ir izpildīts, ja, salīdzinot apskatāmā Kopienas noteikuma saturu, no vienas puses, un konkrētu PTO noteikumu, no otras puses, skaidri izriet, ka ar noteikumu patiešām PTO pienākums ir izpildīts un ieviests Kopienu tiesībās. Šādā gadījumā ir diezgan skaidrs, ka, pamatojoties uz objektīvu izvērtējumu, Kopienas likumdevējs izvēlējās to PTO pienākumus iekļaut Kopienu tiesību sistēmā, kas savukārt nozīmē, ka var tikt pārbaudīta Kopienas noteikuma atbilstība PTO tiesību aktam.

59 — Jānorāda, ka šis atzinums pēc analoģijas saskan ar pieeju, kas tika izmantota, novērtējot nodomu Kopienas tiesību pārkāpšanas doktrīnas kontekstā: skat., piemēram, 1982. gada 23. marta spriedumu lietā 53/81 *Levin* (*Recueil*, 1035. lpp.) un manus secinājumus 2003. gada 23. septembra spriedumam lietā C-109/01 *Akrich* (*Recueil*, I-9607. lpp., 102. un 174. punkts).

4) *Nakajima* piemērošana šajā lietā

77. Šajā lietā piemērojot minēto izvērtējumu, jautājums ir par to, vai Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkta un/vai 35. panta 2. punkta objektīvais mērķis ir VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunkta un Vienošanās par importa licencēšanas procedūru 1. panta 3. punkta ieviešana Kopienu tiesībās.

78. Ir skaidrs, ka šie panti ir daļa no Kopienas noteikumiem, kas nosaka piena produktu importu ar samazinātu likmi saskaņā ar tarifu koncesijām, kas ir izklāstītas *CXL* sarakstā. Šis saraksts, kā tas norādīts Regulas Nr. 2535/2001 preambulā, tika izstrādāts pēc sarunām, ievērojot VVTT XXIV panta 6. punktu [60]. Šajā sakarā pastāv skaidra analoģija ar lietu C-352/96 Itālija/Padome, ko esmu jau izvērtējis. Tāpat kā šajā lietā ir acīmredzams, ka Kopienas ietvaros Regula Nr. 2535/2001 īsteno līgumu, kas ir noslēgts atbilstoši VVTT XXIV panta 6. punktam. No tā izriet, ka to pašu iemeslu dēļ, uz kuriem ir atsauce šajā lietā, Kopiena paredzēja īstenot savus PTO pienākumus, pieņemot Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktu un 35. panta 2. punktu, un tādējādi *Nakajima* izņēmums būtu atzīstams par piemērojamu šajā lietā. Jānorāda, ka, neskatoties uz to, ka šajā lietā, kā tas tiek apgalvots, nav noticis VVTT XXIV panta 6. punkta pārkāpums, taču ir notikuši citu VVTT noteikumu pārkāpumi, tomēr piekrītu ģenerāladvokāta Mišo piebildei, kas ir minēta iepriekš, ka tas nevar ietekmēt vērtējumu. Pārbaudes ierobežošana tikai ar atbilstības VVTT XXIV panta 6. punktam vērtējumu, manuprāt, novestu pie neapmierinoša Kopienas likumdevēja objektīvā mērķa novērtējuma un nopietni kompromitētu *Nakajima* izņēmuma efektivitāti šajā lietā.

79. Šo iemeslu dēļ Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts un 35. panta 2. punkts ir jāpārbauda attiecībā uz to saderību ar VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunktu un Vienošanās par importa licencēšanas procedūru 1. panta 3. punktu.

5) VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunkts

80. Saskaņā ar VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunktu katra līgumslēdzējvalsts, "ja tā nodibina vai uztur valsts uzņēmumu, lai kur tas atrastos, vai piešķir jebkuram uzņēmumam formāli vai faktiski ekskluzīvas vai īpašas privilēģijas, uzņemas, ka šāds uzņēmums, veicot iegādes vai pārdošanu, kas ir saistīta ar importu vai eksportu, rīkojas

60 — Skat. regulas preambulas 4.a apsvērumu, kā arī 24. panta 1. punktu.

saskaņā ar nediskriminējošas attieksmes vispārīgajiem principiem, kas ir noteikti šajā līgumā attiecībā uz valdības pasākumiem, kas ietekmē privāto uzņēmēju veiktos importa un eksporta darījumus".

81. Attiecībā uz 25. panta 1. punktu šajā lietā un to iemeslu dēļ, kurus esmu izskaidrojis iepriekš, ir saprotams, ka veids, kādā Komisija ir noteikusi importa režīmu Jaunzēlandes sviestam, faktiski piešķir *Fonterra Group* ekskluzīvas tiesības importēt šo sviestu Kopienā. Tāpat līdzīgu iemeslu dēļ, ko norādīju iepriekš saistībā ar Kopienu tiesībās ietverto nediskriminācijas principu, ir skaidrs, ka Komisija nenodrošināja, ka *Fonterra Group* darbojas nediskriminējošā veidā XVII panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Šajā gadījumā īpaši atsaukšos uz šī panta b) apakšpunktu, kas noteic, ka ar "šī punkta a) apakšpunktu ir jāsaprot, ka tiek pieprasīts, ka šādi uzņēmumi [..] saskaņā ar normālu biznesa praksi sniedz atbilstošu iespēju otras līgumslēdzējpuses uzņēmumiem, lai konkurētu par dalību veikt šādus pirkumus vai pārdošanas" [61]. Ir pietiekami atzīmēt, ka šajā lietā otrai pusei nav nekādu iespēju konkurēt par tiesībām importēt Jaunzēlandes sviestu Kopienā [62]. Šī iemesla dēļ, manuprāt, Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts ir jāatzīst par spēkā neesošu, jo tas ir pretrunā VVTT XVII panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktajam.

82. Taču neuzskatu, ka Regulas 35. panta 2. punkts pārkāpj šo noteikumu. Pretēji 25. panta 1. punktā noteiktajam šis pants, piešķirot ekskluzīvas tiesības *Fonterra Group*, pats par sevi neļauj tai rīkoties diskriminējošā veidā, bet vienīgi ierobežo to, nosakot, ka importa licenču pieteikumus var iesniegt Apvienotajā Karalistē.

6) VVTT Vienošanās par importa licencēšanas procedūrām 1. panta 3. punkts

83. VVTT Vienošanās par importa licencēšanas procedūrām 1. panta 3. punkts noteic, ka "importa licencēšanas procedūru noteikumi ir neitrāli piemērošanā un tiek administrēti taisnīgā un objektīvā veidā". Šajā sakarā PTO Apelācijas padome ir atzinusi, ka vienošanās nenosaka importa licencēšanas

61 — Skat. arī Apelācijas padomes ziņojumu "Kanāda — kviešu eksports un graudu imports" (WT/DS276/AB/R, 2004).

62 — Skat. arī, piemēram, Kolēģijas ziņojumu "Koreja — dažādi pasākumi attiecībā uz liellopu gaļu" (WT/DS161/R, WT/DS169/R, 2000).

noteikumus kā tādus, bet gan procedūras, pamatojoties uz kurām, tie tiek piemēroti un administrēti [63]. To lietu piemēri, kas attiecas uz "noteikumiem", nevis uz procedūrām, ietver atšķirīgu licencēšanas sistēmas piemērošanu noteiktiem biedriem [64], kā arī pasākumus, kas nodrošina prioritāti licences piešķiršanā importētājiem, kas ir bijuši eksportētāji [65]. Lai gan pastāv grūtības izšķirt, ko piemērot noteiktos gadījumos, šajā lietā, manuprāt, Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts un 35. panta 2. punkts ir jāuzskata par "noteikumiem", kas nosaka importa licencēšanas kārtību uz Kopienu, nevis tikai procedūras noteikumu administrēšanai. Šī iemesla dēļ uzskatu, ka šie panti nepārkāpj Vienošanās par importa licencēšanas procedūru 1. panta 3. punktu.

D — *Iedarbība laikā*

84. Kā tas izriet no augšminētā, uzskatu, ka Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts un 35. panta 2. punkts ir pretrunā ar Kopienu tiesībām un tādēļ ir jāatzīst par spēkā neesošiem. Pēdējais jautājums, kas ir jāizvērtē, ir jautājums par to, kāda ir šī atzinuma iedarbība laikā. Tiesa ir konsekventi nospriedusi, ka 231. panta otrā daļa, kas ir piemērota pēc analoģijas attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma procedūrām, atļauj Tiesai rīcības brīvību izlemt, ja tas ir pamatots ar tiesiskās drošības apsvērumiem, kuru Kopienu tiesību noteikumu īpašā iedarbība, kas ir atzīti par spēkā neesošiem, ir jāsaglabā [66].

85. Attiecībā uz Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punktu un it īpaši prasību par IMA 1 sertifikāta esamību, iesniedzot pieteikumu uz importa licenci Jaunzēlandes sviesta gadījumā, ir skaidrs, ka tūlītēja atteikšanās no šīs prasības radītu nevēlamas sekas attiecībā uz importa režīma noteiktību, kā arī produktu kvalitātes nodrošināšanu. Tādējādi, manuprāt, šī panta iedarbība ir jāsaglabā līdz brīdim, kad stāsies spēkā Komisijas pieņemtā aizstājošā tiesību norma, kas nepārkāps Kopienu nediskriminācijas un konkurences noteikumus. Attiecībā uz Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punktu nesaskatu pamatu, kādēļ būtu jāierobežo šo noteikumu iedarbība laikā. Šīs tiesību normas atcelšanai ir tādas sekas, ka tāpat kā attiecībā uz citiem produktiem, uz kuriem attiecas IMA 1 sertifikāti, pieteikumi importa licenču saņemšanai var tikt iesniegti jebkuras dalībvalsts importa licenču izsniedzējiestādei. Fakts, ka

63 — Apelācijas padomes ziņojums "Eiropas Kopienas — importa režīms, banānu pārdošana un vairumtirdzniecība" (WT/DS27/AB/R, 1997), 196. un turpmākie punkti.

64 — *Ibidem*.

65 — Kolēģijas ziņojums par Eiropas Kopienu "Pasākumi, kas ietekmē noteiktu mājputnu gaļas produktu importu" (WT/DS699/R, 1998), 254. punkts.

66 — Skat., piemēram, 1985. gada 27. februāra spriedumu lietā 112/83 *Produits de Maïs* (*Recueil*, 719. lpp., 16.–18. punkts), 1992. gada 10. marta spriedumu apvienotajās lietās C-38/90 un C-151/90 *Lomas* u.c. (*Recueil*, I-1781. lpp., 23. punkts) un 2001. gada 8. novembra spriedumu lietā C-228/99 *Silos* (*Recueil*, I-8401. lpp., 35. punkts).

saskaņā ar Regulas Nr. 2535/2001 35. panta 2. punkta otro apakšsadaļu un 38. pantu Apvienotās Karalistes izdevējiestādei ir noteikti īpaši IMA 1 sertifikātu kontroles pienākumi statistiskiem mērķiem, manuprāt, nevar būt pietiekami pamatots iemesls šī secinājuma grozīšanai. Turklāt, ņemot vērā sadarbību starp izdevējinstitūcijām, šķiet, ka nepastāv nepārvaramas grūtības, kas traucētu Apvienotās Karalistes institūcijai turpināt šīs funkcijas veikšanu.

V — Secinājumi

86. Augšminēto iemeslu dēļ uzskatu, ka Tiesai būtu jāsniedz šāda atbilde uz *Verwaltungsgericht* jautājumiem:

1) Komisijas Regulas (EK) Nr. 2535/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1255/1999 attiecībā uz piena un piena produktu importa režīmu un tarifu kvotu atvēršanu, 25. panta 1. punkts un 35. punkta 2. punkts nav spēkā;

2) Regulas Nr. 2535/2001 25. panta 1. punkts ir spēkā līdz brīdim, kad stāsies spēkā aizstājoša tiesību norma, kas nepārkāps Kopienas nediskriminācijas un konkurences noteikumus.